

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 10— Din

za tuzemstvo 20— „

Oglaš po tarifi

Uredništvo:

Milkošičeva cesta št. 16/2

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravištvu:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Baravska ulica
št. 1. Tel. št. 22

Celje, Aleksandr. cesta

Račun pri pošti, čekov,
zavoda št. 11.842.

Ljubljana, 26. marca.

Opatijska konferenca je odšla na
praznike. Razprave so bile prekinje-
ne z disonanco: došlo je končno do
izmene konkretnih načrtov o organi-
zaciji pristaniškega prometa in poka-
zalo se je, da si naši in laški nazori
v tem oziru diametralno nasprotuje-
jo. Laški projekt hoče med neodvisno
Reko in Jugoslavijo vrniti v obliki
konzorcija, ki bi upravljal reško in
naše pristanišče ter užival povsem iz-
jemne privilegije, pravcato novo drža-
vo, ki bi po vsem svojem ustroju ne
bila ničesar drugega nego instrument
italijanske politike. Če preudarimo
egoistične interese Italije ob Adriji in
položaj njenih lastnih luk ob Jadranu,
predvsem Trsta, ni težko uganiti, kako
bi ta instrument funkcioniral: pozitiv-
no bi moral biti sredstvo laške ekon-
omske ekspanzivnosti in italijanskih
političnih spekulacij, zlasti kar se
tče »madžarskega zaledja«, negativno
pa bi služil edinemu cilju, da kolikor
mogoče zapre severni Jugoslaviji iz-
hod na morje preko reško - sušanskega
pristaniškega teritorija, mesto da ga
široko otvori.

Italijani so preveč odkrili svoje kar-
te in so tako znatno olajšali različne
situacije — pri nas. Brez dvoma
vtemeljena je bila skrb, s katero je ši-
roka jugoslovanska javnost spočetka
glejala na potek opatijske konferen-
ce. Leta 1921. so se vršili neoficijni
razgovori med današnjimi voditelji
naše državne politike in laškimi dr-
žavniki o bodoči ureditvi reškega
vprašanja. Sigurno je, da je takrat
prišlo do načelnega pristanka nekate-
rih naših politikov na idejo konzorcija.
Pojavil se je pa takoj hud odpor v
vladi in političnih krogih. Do konkre-
tnih pogajanj ni prišlo. Smatrati mora-
mo, da tudi gg. Pašić in Ninčić nista
poznala laških projektov v tej obliki.
Kakor so bili sedaj prezentirani. Ven-
dar je njihova principijelna naklonje-
nost zanesla v postopanje naše dele-
gacije neko nesigurnost, ki se je s po-
četka prav vidno izražala. V Beogra-
du samem je zavladalo med posveto-
valno komisijo za reško vprašanje in
ministrstvom razmerje, ki se baš ni
moglo oceniti kot popolnoma soli-
darno.

Vse je kazalo, da nas usoda zopet
enkrat brklo poudči, kam vodi politi-
ka, ki se spušča v stranpota rešilne
jugoslovanske ideje. Plemenska ideo-
logija ne zna pravilno gledati na dr-
žavo in narod ter na njihove največ-
je interese. Velesrbu so že od roke
vprašanja, ki počejo predvsem Slo-
venca in Hrvata. Velehrvat ali Samo-
slovenec v takih slučajih navadno z
divjim kričanjem obtožuje »Srbe«, da
zanemarjajo njegove interese, jih za-
postavljajo, prodajajo. Pri prvi priliki
pa vodi on sam politiko Velesrba, ka-
dar gre za nacionalne interese, ki se
njegovega plemena neposredno ne ti-
čejo. Vsi se še spominjamo, kako brez-
vestno vlogo je igralo radičevsko in
klerikalno časopisje, ko se je lani v
Londonu razpravljalo makedonsko
vprašanje. Naši klerikalni listi so bili
takrat prave novinske ekspozičure
bolgarske vlade in kar so le mogli, so
iznosili proti — lastni domovini. Ni
čuda da se plemensko orientirani srbski
radikalci v mnogih vprašanjih, ki
se tičejo Slovencev in Hrvatov, hla-
dno obnašajo. Njihova mentaliteta je
povsem vzporedna mentaliteti sloven-
skih in hrvatskih separatistov...

Ko so prišle prihajati vesti o ne-
odločnosti vlade, se je zato kar vsi-
jevala misel, da doživimo zopet en-
krat strahovit nacionalen poraz iz sa-
me neznanja. Tem bolj je bilo po-
trbno, da se alarmira vse, kar ob-
šuti veličino in dalekosežnost reškega
problema. Mirno smemo reči, da je
pobuna javnega mnenja, ki se je to-
krat izvršila pravočasno in učinkovi-
to, povzročila preobrat, ki ga celokup-
na nacionalna javnost v državi po-
dravlja z iskrenim zadoščenjem. Če
je bilo še treba dokazov, kakšne po-
sledice bi rodila poptljivost vlade,
dohaj jih je gospod Ninčić na svojem
informacijskem potovanju in če je
bilo treba poduka, kaj nameravajo
Italijani, dal ga je v polni meri laški
predlog.

Iz Beograda nam danes telegrafira-
jo, da je vlada čvrsto odločena vztra-
jati v odklonitvi načel, ki so izražena
v italijanskem pristaniškem projektu,
in da ne more biti govora o popuščan-
ju na škodo naše suverenosti nad
Barošem in Delto. To je sicer še zelo
širok okvir, v katerega se da spraviti
še marsikaj, kar ni v skladu z bitnimi
interesi, zlasti severnih jugoslovanskih
pokrajin. Zato pritisk javnosti ne
ame znehati...

Nedeljska radičevska skupščina

NIKAKIH KONKRETNIH SKLEPOV.

Zagreb, 26. marca. r. Današnja skup-
ščina poslancev Radičeve stranke je po-
tekla brez incidentov. V mestu je vladal
popoln mir. Ker je včeraj Radič napram
pokr. namestniku Čimcu prevzel osebno
garancijo, da se mir in red ne bo ka-
lil in da se ne bodo vršile nikake de-
monstracije proti državi ali kralju, se je
vlada omejila na ukrepe pripravljenosti
za vsak slučaj. V mesto je prišlo sicer
mnogo kmotov iz okolice, katerim pa so
Radičevi agenti dali ukaz, da se naj čim
preje odstranijo.

Skupščina poslancev je bila zapu-
sta. Vršla se je v salonu veletržca Priča
na Akademskem trgu ter je trajala od
10. do 15. ure. Na pričetku je prišlo do
burnega incidenta. Ko sta vstopila v
dvorano bosanska poslanca Kordić in
Mlinarević, ki sta kandidirala proti Ra-
dičevi volji, sta bila pozvana, da takoj
zapustita skupščino, ker sta »izobčena
iz naroda«. Ker nista hotela oditi, je za-
kazal Radič, da ju vržejo ven. To se je
z velikim šumom zgodilo. Radič je pri-
tem glasno vzklikal: Enako storite z
Drinkovićem, če se pojavi! Toda Drin-
kovića ni bilo.

Glavni referat je imel Radič. Po nje-
govem predlogu so bile sprejete smerni-
ce za nadaljnjo politiko.
Najinteresnejše je 2. in 3. točka re-
solucije, ker obsega načela za nadaljnjo
taktično postopanje HRSS napram Beo-
gradu in napram poedinim strankam.
Ker se vršijo med Radičem na eni stra-
ni in klerikalci ter Spahovci na drugi stra-
ni še pogajanja, se bo ta del resolucije
objavil naknadno. Radič je dobil po-
blastilo, da resolucijo po potrebi še
menja.

Po Franciji, Angliji, Ameriki, Kitajski,
Japonski in Italiji je končno tudi Radič
priznal našo državo. Sicer se žonglira s
pojmom o »mednarodnih mejah Srbov,
Hrvatov in Slovencev«, toda tolažilno
je, da so te meje državne meje kraljevine
SHS. Četrta točka njegove resolucije
pravi:

Hrvatsko narodno zastopstvo smatra
današnje meje Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev v sedanjih evropskih prilikah za
najugodnejše s stališča hrvatskega, ev-
ropskega in svetovnega, ker je hrvatski
narod tu tako ujedinen, kakor v svoji
zgodovini nikdar ni bil, ker se v tem
okvirju nahaja nesporno vse teritorij dr-
žave Hrvatske (Hrvatske, Slavonije in
Dalmacije), kakor je nepretrgoma obstajala
tisoč in več let, sedaj z večjo, se-
daj z manjšo državno samostojnostjo od
leta 852 do 29. oktobra 1918, ko je hr-
vatski državni zbor v Zagrebu proglasi-
l Hrvatsko (Hrvatsko, Slavonijo, Dal-
macijo) z Medimurjem in Reko) za po-
polnoma neodvisno državo. Takrat je bila
faktično izvršena popolna državna su-
verenost Hrvatske, in sicer s priznanjem
kraljevine Srbije. Hrvatska je izbrala oko-
li sebe v federativni republik pod ime-
nom: »Država narodnega Veča Sloven-
cev, Hrvatov in Srbov« a središčem v
Zagrebu tudi Bosno, Hercegovino, Sla-
vonijo, Banat, Bačko in Baranjo s po-
sebnim svečanim priznanjem kraljevine
Srbije s posebnim dogovorom, sklenjenim
in podpisanim v Zenevi dne 9. novem-
bra 1918 po srbski vladi (Nikolij Pašiću)

Separatistični voditelji v Zagrebu

SESTANEK MED KOROŠCEM, SPAHOM IN RADIČEM.

Zagreb, 26. marca. r. Davi je prišel v
Zagreb šef muslimanske organizacije dr.
Spahov v spremstvu poslanca Hamzalića
Ajazovića, da se razgovarja z Radičem.
Danes se pa Spahov še ni sestal z Ra-
dičem ki je bil ves dan zapusen s konfe-
rencami svoje stranke. Dr. Spahov je na-
glašal, da s svojo skupino ne bo odstopil
od one politike, ki je obširno raztolmače-
na v programu, ki ga je obrazložil o pri-
liki razcepa muslimanske stranke in po-
zneje v volilnem programu. Iz krogov, ki
so dr. Spahu blizu, doznava vaš dopis-
nik, da Radič ne more pričakovati od
Spaha podpore v slučaju izvenparlamen-
tarne opozicije, ker Spahov ni republika-
nec, temveč monarhist, ki namerava de-
lati v parlamentu na strani opozicije. Ra-
dič pa podpiral edino v tem slučaju, ako
s svojimi poslanci pojde v Beograd.

Velikonočni disakord v Opatiji nam
odlito priznava, doni prijetno in ka-
k' - visoko cenimo potrebo dobrih
odnošajev med Italijo in Jugoslavijo
— za to ceno, ki so jo postavili Itali-
jani v Opatiji — spremembe v poedi-
nostih ne tangirajo bistva njihovega
projekta — so nemogoči.

in po predstavnikih vseh srbskih parla-
mentarnih strank ter po dr. Korošcu in
dr. Trumbiću s strani »Države narodne-
ga Veča«. Z evropskega in svetovnega
stališča je ta naš mednarodni okvir po-
treben (osebna pripomba Radiča, ko je
diktilal: »ki se nikdar ne bo cepil, uni se
bomo s Srbi pripravili, ne bomo se pa
cepili«), ker bi vsaka, posebno nasilna
izprememba današnjih mednarodnih mej
Srbov, Hrvatov in Slovencev izzvala ta-
ke spopade in take zahteve od nekih so-
sedov, da bi to takoj ogrozilo evropski
in svetovni mir.

V dodatku k tem sklepu se veli, da so
Hrvati ravno tako srbski narod, kakor
so Srbi hrvatski, toda sporazuma brez
obojestranskega priznanja enakopravnos-
ti ne more biti.

Po skupščini se je vršil v restavraciji
Kola banket, na katerega je Radič po-
vabil tudi zastopnike depozitarne Hr-
vatske Zajednice drja. Lorkovića, prof.
Politea in prof. Skulja. V pozdravu svo-
jim poslancem je Radič omenil, da na-
meravajo radikalci že v avgustu zopet
razpisati nove volitve. Naj bo. Radičeva
stranka bo takrat osvojila Slovenijo ter
prodrla v Crno goro, Vojvodino in Ma-
kedonijo. Politično zreli hrvatski narod
bo podučil in privedel k pameti tudi Sr-
be, ki še niso politično dozoreli. Držav-
niški misleči hrvatski seljak bo prišel za
roko srbskega seljaka, ki je še dete ter
ga povedel k svobodi.

Med drugimi govorniki se je odlikoval
dr. Lorković, voditelj bivše Hrvatske
Zajednice, ki je dvigal Radiča do nebes
ter ga proglasil za Silnega. Modrega,
Močnega. Sijajna zmaga Radičeve ideje
dokazuje, da hrvatski seljak ne potrebu-
je več inteligence, da bi ga vodila....
Radič je zadovoljno kvitiral petolinizmo
zajedničarjev z vzkliki »Dobro! Živeo
Lorković! Živeo! Zajednica!«

NAPETOST V BEOGRADU.

Beograd, 26. marca. p. Tukajšnji poli-
tični krogi se z napetostjo pričakovali
poročili iz Zagreba. Javnost je zaradi po-
manjkljivosti informacij razočarana. Kot
značilen za presojo situacije v radikal-
skih krogih se smatra članek »Tribuna«,
ki je kakor znano v dobrih zvezah s Pa-
šićevo vlado, »Tribuna« nocoj nadaljuje
svojo kampanjo proti Radiču in pravi,
da ima vlada v rokah dokumentarne do-
kaze o veleizdajniškem delu Radiča, ka-
teremu tuji protidržavni kapital pomaga
razkosavati našo državo. Pogajati se z
Radičem o katerikoli kombinaciji, bi po-
menilo veleizdajo....

RADIČ IN VLADA.

Beograd, 26. marca. r. Danes popoldne
od 14. do 20.30 je bila seja ministrske-
ga sveta, na kateri so se najprej preči-
tala poročila iz Zagreba o Radičevem
zborovanju. Ker vlada še ni dohila po-
polnega poročila in še niso znane vse
točke sprejete resolucije, je ministrski
svet sklenil, da počaka popolnite vesti.
Kakor doznava vaš dopisnik, stoji Pa-
šić na stališču, da se z Radičem ne mo-
re pogajati prej, predno ne pride v skup-
ščino. Ako bi Radič skušal delati proti
obstoječim zakonom in proti ustavi, bo
Pašićeva vlada vporabila vsa zakonita
sredstva, da to prepreči.

Zavezniki odklonili turške me ne zahteve

ZOPET SLABŠI IZGLEDI ZA SKLEP MIRU.

London, 26. marca. s. Izvedenci teh-
nične konference so danes proučevali
možnosti nove orientske mirovne konfe-
rence. Mogoče je, da se ta konferenca
ne bo vršila v Lausanni, kjer se je preki-
nila, izključena pa je kombinacija s Ca-
rigradom. Politična podkomisija je danes
odklonila turški protipredlog, ki zahteva
Marico za mejo Turčije na zahodu. Pi-
nančna podkomisija je odklonila turški
protipredlog, ki predvideva, naj se pred-
loži mednarodnemu razsodišču vprašanje
turških dolgov in terjatev, ki se tičejo
železnice.

Turški pesimizem.

London, 26. marca. s. »Daily Ex-
press« poroča iz Carigrada, da turška

vlada resno dvomi, da bi se kmalu usta-
novil mir med Turčijo in zavezniki. Na
turški meji so postavili Angleži v soboto
3 pehotne divizije in eno divizijo konjice.
Kakor poroča isti list, dvomi tudi sovjet-
sko časopisje o skorajšnjem miru med
Turčijo in zavezniki.

Grški masakri v Tracili.

Pariz, 26. marca. l. Iz Carigrada po-
ročajo, da so zadnji teden Orki pomorili
v zapadni Traciji nad 3000 Turkov in
Bolgarov, med njimi tudi več žensk. Iz
Sadnija, Kaledjija in Erekontja so de-
portirali neznano kam mnogo oseb. Se-
verno od Dedeagača so izvršili mnogo
požigov.

Socialisti kot posredniki med Francijo in Nemčijo?

KONFERENCA NEMŠKIH IN ANTANTNIH SOCIALISTOV V BERLINU. CUNO OBOLEL.

Berlin, 26. marca. j. Kancelar Cuno je
v soboto zbolel in še nekaj dni ne sme
zapustiti postelje. Vesti o njegovem od-
stopu se uradno demantirajo. Uradno se
tudi ugotavlja, da je imela njegova konfe-
renca v Monakovem ta uspeh, da mu
je podala bavarska vlada izjavo, da sim-
patizira z njegovim delom.

V francoskih krogih vlada živahno za-
nimanje za potek kongresa zaveznikov
in nemških socialistov, ki se vrši te dni
v Berlinu. Zavezniki socialisti imajo po
francoskih vesteh nalogo, pritiskati na
nemške, da omeđajo vlado za pogajanja
s Francijo. Kongres se poča tudi z na-
črtom plačevanja reparacij ter obravna-
va kot podlago načrt nemških neodvis-
nih socialistov o denarnih in materiel-
nih dobavah na račun reparacij. Končno
veljavno odobreni načrt se predloži po-
tem nemški in zaveznikom vladam. Vče-
raj je bila delegacija kongresa pri kan-
celarju Cunu, katerega je prosila za to-
čnejšo preizceno njegove v Monakovem
podane izjave, da se pogajanja ne bodo
začela poprej, dokler Francozi ne izpra-
nijo Poruhra.

Pariz, 26. marca. t. Potovanje belgijskega zunanega ministra Theunisa v Mi-

lan, kjer se sastane z Mussolinijem, se
spravlja v zvezo s pogajanjem med za-
vezniki glede predpogojev, pod katerimi
naj se začne pogajanja s Nemčijo.

NEUSPEH NEMŠKEGA NOTRANJEGA POSOJILA.

Berlin, 26. marca. s. Notranje državno-
dolarsko posojilo v razpisu 50 milijonov
dolarjev ni imelo uspeha. Nabralo se je
komaj 60 odst. razpisane vsote.

OBSOJEN NEMŠKI PRINC.

Essen, 26. marca. j. Princ Lippe je bil
danes po zasledbenih oblastih obsojen na
7 mesecev ječe, ker se ni takoj ustavil,
ko ga je k temu pozvala francoska stra-
ža. Prince so Francozi ravno kar izpusti-
li iz dvomesečnega zapora zaradi po-
dobnega prestopka.

STINNES V RIMU.

Rim, 26. marca. je. Hugo Stinnes je
včeraj inkognito dospel semkaj. Njegov
dohod je vzbudil v političnih krogih naj-
večje zanimanje. Stinnes se je danes dol-
go časa razgovarjal s člani ameriške de-
legacije mednarodnega kongresa trgo-
vskih zbornic v Rimu. Danes popoldne je
bil Stinnes sprejet pri papežu, ob 17. uri
pa se je odpeljal zopet nazaj v Berlin.

Usoda gosp. Hribarja

Beograd, 26. marca. d. Kakor se v
informacijskih krogih zatrjuje, bo Ivan
Hribar penziral. Vsteli mu bodo baje
njegovo privatno službo v državno služ-
bo. Vlada se je odločila, da predvsem v
Sloveniji in Dalmaciji izvrši izvedbo za-
kona o oblastih, ter bo takoj po umirov-
ljenju g. Hribarja pričel prenos kompet-
tenc na velike župane, ki bodo imeli tudi
nalogo, da pripravijo volitve za oblasne
skupščine. S temi volitvami hoče vlada
slovenskim klerikalcem izbiti iz rok nji-
hovo avtonomistično geslo.

Južna železnica ostane?

Dunaj, 26. marca. s. Po vesteh, ki so
jih prejeli nocoj dunajski listi, je padla
ideja podraževanja Južne železnice v vo-
do. Najbolj se je upirala Italija, ki baš te
dni izroča celo svoje dosedanje državne
železnice privatnim družbam. Zlasti Mus-
solini je odločen nasprotnik podraževan-
ja in tudi zakupa. Ravnotako tudi Ma-
džarska in Jugoslavija nista naklonjeni
podraževanju, proti kateremu se pojav-
lja v zadnjih dneh sedaj tudi v Avstriji
odpor. Kakor stvari danes stoje, je treba
računati s tem, da Južna železnica v no-
beni izmed interesiranih držav ne bo po-
državljena.

PREISKAVA PROTI DR. GORŠIČU

Beograd, 26. marca. n. Ministrstvo
socijalne politike je nocoj izdalo komu-
niko, da je povodom pritožb s strani in-
validov in invalidskih organizacij proti
dr. Goršiču, načelniku oddelka socijalne
politike v Ljubljani, uvedena preiskava.
Ko dobi poročila, bo ministrstvo izdalo
svoj sklep.

SPORAZUM Z BOLGARI PODPISAN

Beograd, 26. marca. n. Bolgarska de-
legacija odputuje jutri v Sofijo. Danes je
bil podpisan sporazum, sklenjen v Nišu;
sporazum se bo predložil obema vladama
v odobrenje.

FAŠISTOVSKA OBLETNICA.

Rim, 26. marca. l. Snoči se je po vsej
Italiji praznovala štiriletnica ustanovitve
fašistovske zveze. Slovesnosti so se praz-
novali s slavnostnimi predstavami v gle-
diščih in z obhodi po mestih.

Kaos na Madžarskem

Beograd, 26. marca. r. Listi poroča-
jo iz Subotice in Budimpešte o velikih
neredih na Madžarskem. V Budimpe-
šti je izbruhnila generalna stavka ter
je prekinjen ves promet. Prebivalci v
obmejnih krajih Baranje so sklenili
poslati naši vladi petico, da ponovno
okupira to pokrajino.

Sara Bernhardt †

Pariz, 26. marca. j. Nocoj ob 8. je
po kratki boleznj umrla Sara Bern-
hardt. Popoldne je bila na lastno željo
previdena. Zadnjikrat je igrala dne
23. marca.

Rozina Bernhardt, ali s svojim umetni-
skim imenom Sara Bernhardt, je bila ro-
jena dne 22. aprila 1843 v Havreju kot
nezakonska hči židovske učiteljice glas-
be. Njen oče, neki francoski uradnik, pa
je pustil vzgojiti katoliško. Sara je
absolvirala pariški konservatorij in se
posvetila dramski umetnosti, ki je v par-
letih proslavila njeno ime širom vsega
kulturnega sveta. V triumfalnih pohodih
je obšla vso Evropo in Severno Ameriko,
v Franciji pa je postala pravi narodni
heroj. Odru je ostala kljub visoki etu-
rosti in kljub temu, da je v zadnjih le-
tih na levo nogo ohromela, zvesta prav
do konca. Z njo leže v grob morda naj-
večja dramska umetnica, kar jih je
svet kdaj imel.

BOLŠEVKI OBSODILI KATOLIŠKEGA ŠKOFA NA SMRT.

Moskva, 26. marca. j. Danes je mo-
skovski revolucionarno sodišče obsodilo
knezoškofa Zieplaka in prelata Weckie-
wicza na smrt. Eksekucija se izvrši v
četrtak zjutraj. Obenem z njim je bilo
obsodjenih še 13 poljskih duhovnikov radi
vleizdaje na 3 do 10 let ječe.

SEIPLOVA POT V RIM.

Dunaj, 26. marca. s. Zvezni kancelar
dr. Seipel se odpelje v Rim v sredo zve-
čer k trodnevni pogajanju.

STANJE DR. ŠVEHLE RESNO.

Praga, 26. marca. j. Stanje češkoslo-
vaškega ministra dr. Švehle je postalo
tako resno, da se zaenkrat ne more mi-
sliti na to, da bi minister zapustil Taormi-

Na novo politično delo

Maribor, 25. marca.

Danes dopoldne se je vršila v prostori občinskega tajništva seja načelstva JDS za mariborsko oblast, katere so se poleg članov načelstva udeležili tudi mnogi povabljeni okrajni zaupniki ter odposlanca ljubljanske občinske organizacije JDS dr. Žerjav in dr. Kramer. Na seji je vladalo borbeno razpoloženje ter so bili referati sprejeti z velikim odobravanjem. Soglasno je bila končno odobrena sledeča

Resolucija:

Načelstvo mariborske občinske organizacije JDS je na svoji seji 25. marca 1923, vzelo na znanje poročilo o volitvah v narodno skupščino in poročilo o političnem položaju.

Predvsem se je enodušno ugotovilo, da nosi velik del krivde na uspehu separatizma in reakcije razcepljenosti naprednih vrst, ki sta jo zakrivil vodstvi SKS in NSS, kateri stranki sta v nerazumljivem nepoznanju dejanskega položaja odbili predlog naše stranke za ustanovitev naprednega bloka. — Načelstvo je ugotovilo, da je bil edinole koncentracijski načrt pravilna taktika, ki bi ji bili morali napredniki slediti. Načelstvo je mislilo, da je treba delo v smeri koncentracije naprednih sil z vsemi silami nadaljevati in naroča predsedstvu, da v sporazumu z bratsko ljubljansko organizacijo delo v tej smeri vrši.

Soglasno se je sklenilo, vložiti radi nečutenih volilnih sleparij, zagrešenih predvsem po radikalni stranki, ugovor proti volitvam in izpodbiti nemški mandat. Somišljenke pozivamo, da javijo občinskemu tajništvu JDS v Mariboru najkasneje do 3. aprila t. l. vse podrobnosti volilnih sleparij, zlorabe vere in zlorabe uradne oblasti javnih funkcijonarjev.

Načelstvo poziva vse svoje organizacije, da organizatorično delo storjeno v volilnem boju z vsemi silami nadaljujejo. Trdne organizacije bodo prinesle stranki tudi formelne uspehov.

Pred novimi volitvami v Mariboru

Likvidacija komunalne politike soc. demokratske stranke.

Maribor, 25. marca.

Nazvlic odporu v resnih socialističnih krogih, ki do danes niso hoteli videti potrebe, da bi morala socialistična stranka vsled izida skupščinskih volitev likvidirati tudi celokupno svojo komunalno politiko, je izvrševalni odbor SSJ za mariborsko oblast na svoji današnji seji po dolgi debati vendarle sklenil, da naj mariborski mestni župan Orčar poda ostavko in z ostalimi socialističnimi svetniki odloži mandat.

Isto je bilo sklenjeno za vse občine na deželi, kjer poslujejo socialistični župani, pa si pri sedanjih volitvah socialistične stranke niso priborile relativne večine.

Določitev k daj naj se izvrši demisijska se je prepustila klubu soc. občinskih svetnikov. Verjetno je, da se bo to zgodilo v kratkem.

Prva posledica demisijske bo razpust občinskega sveta. Mesto dobi vladnega komisarja in razpisane bodo nove volitve.

Razmerje glasov pri zadnjih volitvah izkazuje zelo zanimive številke. Socialisti obli skupin (Golouhovi in Bernotovi) so dobili skupaj 926 (889 + 37) glasov, demokrati 618, NSS 495, klerikali 1535, Nemci 958. Od ostalih strank so dobili radikali 142, Radić 632, SKS 28 in Novčan 10 glasov. Od 2174 volivcev jih imajo torej Nemci komaj dobro sedmino. «Nemška nevarnost», o kateri se tako rado govori, torej v Mariboru ne obstoja in Nemci bi mogli priti do večjega vpliva v občinskem svetu le s pomočjo kakšne — slovenske stranke.

Makedonstvujušči — nesreča Bolgarske

Niška konferenca je končana in uradno se zagotavlja, da je dosežen med Jugoslavijo in Bolgarsko popoln sporazum. To svedoči tudi dejstvo, da so po končani konferenci člani bolgarske komisije prišli na nekaj dni kot gosti naše države v Beograd.

Niška konferenca je bila povzročena po večini vpadih četašev iz Bolgarske v naše južne pokrajine. Ti vpadi so bili največja ovira obnovitvi prijateljskih odnosov med nami in Bolgarsko in niška konferenca naj bi v bodočnosti onemogočila njih ponavljanje. Naša vlada je zahtevala od bolgarske garancije, da se ta cilj doseže in zdi se, da je Bolgarija sprejela naše toževalne predloge.

Da to za bolgarsko vlado ni bilo lahko, ni treba šele poudarjati, saj tvorijo makedonstvujušči eden najhujših činiteljev bolgarskega javnega življenja. Le resna volja, se čim bolj približati Jugoslaviji, je mogla povzročiti, da se je vlada gosпода Stambolijskega odločila do tega koraka brez obzira na svoje domače razmere. Ako bo hotela izvršiti v Nišu sprejete obveznosti, se bo morala lotiti svojega najbolj koščilivega in najtežjega notranjega problema.

Ta naloga bo za njo zelo težka. Makedonstvujušči so zelo številni, polna Bolgarska jih je, saj so produkt večdesetletne bolgarske propagande v Makedoniji. Vse bolgarske vlade so skrbele za to, da je prišlo iz Makedonije na Bolgarsko čim več mladine, ki se je v bolgarskem duhu vzgajala in šolala in zavzemala potem najprijateljske mesta v raznih državnih službah, posebno v armadi. Ve-

liko število te mladine se je posvečilo tudi praktičnim poklicem, trgovini in obrti in tako so makedonstvujušči prepregli vse Bolgarsko, dobili velik vpliv na državno notranjo in zunanjo politiko; oni so sestavljali tudi komitaške kadre, ki so vdrali za časa turške vlade v Makedoniji na njeno ozemlje in vršili s silo bolgarsko propagando.

Vprašanje Makedonije je bilo rešeno po drugi balkanski vojni in končno tudi po svetovni vojni. Nova bolgarska vlada se je s to rešitvijo rada ali nerada sprijaznila, ker se je dobro zavedala, da ostane sicer z našo državo v večnem vojnem stanju. Ali makedonstvujušči se niso zadovoljili, posebno ker je med njimi na tisoče poklicnih komitašev, ki jim je komitstvo edino delo in tudi edini vir dohodkov. Ti se upirajo, ti bi radi nadaljevali življenje, na katerega so navajeni, in ti neprestano vpadajo na naše južno ozemlje. V zadnjem času, ko je naša meja bolj zastražena, so pa začeli makedonstvujušči celo z napadi na bolgarske obmejne vasi, ki so se začele upirati večnemu plačevanju davkov, naloženih jim od komitašev. Prišlo je že tako daleč, da se vršijo cele bitke med bolgarskimi kmeti in komitaši; vprašanje makedonstvujuščih je postalo za Bolgarsko naravno življenjski problem.

Ne bo lahko razorožiti makedonstvujuščih, ker jih je veliko in so razvrščeni po celi Bolgariji. Najbrž zavzemajo še vedno tudi vplivna mesta v državni službi. Vendar pa je razorožitev makedonstvujuščih prvi pogoj obnovitve rednih in prijateljskih sosednjih odnosov med našo državo in Bolgarsko. Sedanji bolgarski ministriški predsednik Stambolijski je znan kot pogumen in energičen mož. Zato upamo in želimo, da se mu posreči rešiti tudi problem makedonstvujuščih in osvoboditi Bolgarsko te nadloge. Potem bo storjen prvi korak k prijateljskemu zblizanju obeh bratskih držav, ki si ga v Jugoslaviji iskreno želimo.

Politične beležke

— Ožji glavni odbor demokratske stranke je imel v soboto v Beogradu sejo, na kateri so posamezni člani izprno poročali o razvoju volitev. Za 12. aprila se sklicuje plenarna seja demokratskega poslanskega kluba. Poslanca Kumanudi in Pečić sta dobila nalog, naj protestirata takoj pri Radiću proti terorju radikalov nad demokratskimi volilci, poslanca Voja Marinković in Tadić pa morata zbrati gradivo o posledicah cepitve demokratskih kandidatskih list.

— Seja širšega odbora krajevne organizacije JDS v Celju bo v sredo, dne 28. marca ob pol 9. zvečer v «deči sobi Narodnega doma. Udeležba dolžnost. Somišljeniki, ki niso bili vpisani za zadnje volitve v volilni imenik mesta Celja in okolice, naj to nemudoma javijo tajništvu.

— Finančni odbor bo imel sejo 29. t. m. ob 10. dopoldne z naslednjim dnevnim redom: odobrenje kreditov iz sedemdesetletnega in dolarskega posojila, spremembe v zakonu o dokladah za železničarje, poročila o gibanju državnih dohodkov in odobritve izdatkov, odviskov, dohodkov. Zanimivo je pripomniti, da od 29 članov finančnega odbora jih 19 ni bilo izvoljenih sedaj v narodno skupščino.

— Davidovićevo pismo Pašiću. G. Ljuba Davidović je prejel iz Negotina od novoizvoljenega demokratskega poslanca Popovića obširen brzojav, v katerem poslanec poroča o nezasišanih nasiljih, ki jih nadaljujejo upravni organi na demokratski tudi se daj po volitvah. Dva srezka načelnika, brzopalanski Milošević in negotinski Melentije, se masšujejo nad posameznimi demokrati in jih zapirata.

Poslanec navaja posamezna nasilja, ki so posebno vnebovpijoča. Gosp. Davidović je na podlagi tega poročila poslal ministrskega predsednika pismo naslednje vsebine: «Gospod Pašić! Za časa volitev so se vršili brezobzirni napadi na naše prijatelje. To se ni moglo opravičiti, ali moglo se je razumeti; hoteli ste dobiti večino za vsako ceno. To, kar se vrši po volitvah, se pa ne da niti opravičiti, niti razumeti. Vaši politični organi v Krajini in čačanskem okrožju in tudi po drugih mestih se masšujejo nad našimi župani, ker niso dali v svojih občinah Vaši stranki toliko kroglice, kolikor so jih okrajni glavarji predpisali. Oni zapirajo naše pristaje in jih v zaporih zlostavljajo ter napadajo ponoči domove naših ljudi. Dom našega izvoljenega poslanca Gjoke Popovića, duhovnika, pijane Vaše tolpe napadajo že par noči. Tam se hoče prelivati kri in ljudje že bežijo v gozdove. Kaj imate od vsega tega, gosp. Pašić? Tudi potrpečljivost ima svoje meje. Obup je zelo slab svetovalec. Zakaj se preliva kri? Na krivi se prav težko plava. V njej so se potopili najboljši plavalci. Dosti, gosp. Pašić, ako vam je do mira v tej deželi! — S spoštovanjem: Ljuba Davidović, narodni poslanec.» — Ko je gosp. Pašić prejel to pismo, je takoj poklical ministra Vujičića in V. Jankovića, ki je v prvi vrsti zakrivil teror v Krajini.

— Zemljoradniki in demokrati. Po poročilih beograjskih listov je že danes gotova stvar, da bo devet zemljoradniških poslancev nastopilo v narodni skupščini solidarno z demokrati. Po Beogradu se govori, da se zemljoradniki sploh popolnoma združijo z demokrati v eno stranko.

— Pašić je ponudil Radiću štiri ministrske portfelje. «Pravda» poroča: Poteklo je 48 ur in vlada g. Pašića še vedno ni demantirala izjave, ki jo je dal g. Radić našemu dopisniku v Zagreb, da so mu radikalcje ponujali sporazum in štiri ministrske portfelje v vladi. Ker vlada ni demantirala, pomeni, da so ta dejstva avtentična.

— Radikalci žugajo Slovincem — s terorjem! Glavno glasilo radikalne stranke «Samouprava» priobčuje pod naslovom «Izbori u Slovenačkoj» dolg članek, v katerem trdi, da je radikalna stranka dosegla pri volitvah v Sloveniji «lep uspeh». Mandatov sicer ni dobila, to pa zato, ker se je pojavila šele tik pred volitvami; povsod na Slovenskem pa da so sprejeli njene zastopnike z naravnost nepopisnim navdušenjem in povsod da se je izražalo obžalovanje, da se stranka ni pojavila že prej, ker bi v tem slučaju dobila veliko mandatov! Vzroki pa so drugi, priznava «Samouprava». Koren je radikalne zastopnike farbal, da ima za sabo v Trbovljah 2000 rudarjev, pa v Trbovljah je vladal tak teror, da Koren ni mogel priti med svoje privržence. Enako je bilo tudi v viničarji, ki so bili «vsi za radikalece», pa se je s terorjem preprečilo, da bi glasovali zanje. V Prekmurju, kjer so radikalcje pričakovali siguren uspeh, je poslal Radić v zadnjem hipu «na tisoče agitatorjev», ki so jim šli Prekmurci za lim. Tako tarnja «Samouprava» in se tudi pritožuje na klerikalni tisk in na to, da razpolaga demokratska stranka v Sloveniji z izvrstnim novinarskim aparatom, ki mu radikalcji novinarji seveda niso kos. Pa nič zato, saj to je bil samo začetek, pri prihodnjih volitvah bodo pa radikalcje odgovorili: «na teror» s protiterorjem! — Torej, bojmo se!

— Hrvatski klerikalci svare slovenske pred Radićem. V zagrebški klerikalni «Narodni Politiki» je napisal dr. Janko Šimrak na naslov slovenskih klerikalcev, ki so se udeležili sestanka z Radićevimi delegati v Ljubljani, članek, v katerem jim daje prav očetovalski pouk. Članek opozarja, kako je Radić pred dvema letoma napravil «Hrvatski blok», s pomočjo kojega je prišel v vrste Hrvatske za jednice in bosanske Težačke stranke ter jih pred volitvami razoral. Isto taktiko da poskuša sedaj Radić tudi pri SLS in Spahovi grupi. S pomočjo teh dveh grup da bi rad zlezal med Slovence in muslimane, pred volitvami pa bi se z njimi sprl in jih nato potkol. Ista taktika torej, ki je razgrnila in pobodila v Sloveniji komuniste in socialiste, ki so bili naivni dovolj, da so šli skupaj s klerikalci češnje zobati! Dr. Šimrak meni, da slovenski klerikalci niso tako nepredvidni, da bi naselili pustolovski demagogiji gospoda Radića.

— Ustanovitev nemškega Volksrata. Iz Novega Sada poročajo: Vodstvo nemške stranke pripravlja izvedbo nemško - nacionalne organizacije v vseh krajih, kjer so Nemci dobili večje število glasov. Kot vrhovni izvršilni organ te organizacije bo posloval nemški Volksrat, ki bo v bodoče vodil vso nemško politiko v Jugoslaviji ter tudi odločeval o taktiki nemških poslancev v parlamentu. Za Slovenijo so predvidene nemško - nacionalne krajevne organizacije v Mariboru, Celju, na Kočevskem in v Ljubljani.

— Nemški poslanci. Po dosedanjih poročilih je bilo izvoljenih 9 nemških poslancev. V Novem Sadu sta bila izvoljena: dr. Hans Moser, odvetnik v Zemunu kot nosilec liste in dr. Stefan Kraft iz Indije kot okrajni kandidat v Palanki. V sornorskem okrožju so bili izvoljeni: dr. Stefan Kraft kot nosilec liste; dr. Simon Bartmann, odvetnik v Pančevu in Schumacher, župnik v Zemunu pa kot okrajna kandidata. V okraju Velika Kikinda - Veliki Bečkerek sta bila izvoljena: dr. Wilhelm Neuner, odvetnik v Palanki, kot nosilec liste, in Peter Heinrich, profesor v Zemunu, kot okr. kandidat. V okrožju Pančeva - Bela cerkev je bil izvoljen kot nosilec liste Rudolf Kremling, odvetnik v Beli cerkvi. V okrožju Maribor - Celje je bil izvoljen Franc Schauer kot nosilec liste. Dr. Stefan Kraft je bil izvoljen dvakrat; odstopil bo kot okrajni kandidat v Palanki v prilog svojemu namestniku Josipu Tändleru, profesorju v Mitrovici.

— Konvencije z Avstrijo. Povodom vesti o odklonitvi ratifikacije beograjskih konvencij po avstrijski vladi, je poslal avstrijski poslanik v Beogradu uredništvu «Pravde» nastopno pismo: «Vesti, ki jih je prinesla «Pravda», niso povsem točne. Avstrijska vlada si je rezervirala pristanek na eno izmed konvencij, podpisanih v Beogradu dne 25. februarja 1923. Izjavila je beograjski vladi željo, da se besedilo teh konvencij v nekaterih točkah izpremeni in izpopolni. Avstrija je voljna, da te neznatne težkoče čim preje odstrani, da bi se mogle konvencije čim prej uveljaviti. Radi tega ne more biti govora o tem, da bi propadli uspehi, ki so bili doseženi. Hoffinger.»

— Radićevci v Sloveniji. V Poljkanah so imeli te dni ustanovni zbor Slovenske republikanske seljačke stranke, na katerem so konstituirali odbor in določili poslovni red. Izdalati

nameravajo tudi slovensko glasilo. Odborniki so večinoma iz okolice Središča in Ptuja ter iz Studenca pri Mariboru.

— Preprič za ministrske portfelje se je že začel med številnimi ministrskimi kandidati, ki so kandidirali samo zato, da postanejo ministri; selaj, ko so izvoljeni, hočejo doseči tudi svoj pravi cilj. «Pravda» pravi, da so konflikt že na dnevnem redu in da marsikak radikalec o drugem radikalou slabo govori...

Po svešu

— Stanovanisko vprašanje na Češkem. Češka poslanska zbornica je bila sklicana še enkrat pred Veliko nočjo, da razpravlja o zakonu za varstvo najemnikov. Ker pa je prišlo do prevelikih nasprotij med socialisti in meščanskimi strankami pod vodstvom narodnih demokratov, ki so zahtevale povišanje najemnin, je bila seja brez rezultata prekinjena. Nadaljevanje razprave je določeno po praznikih.

— Volilna pravica Italijanskih državljanzov v tujini. Milanski «Secolo» poroča, da se je italijanska vlada odločila, da v novem volilnem zakonu prizna volilno pravico tudi onim Italijanskim državljanom, ki bivalo v tuzemstvu. Svojo volilno pravico bodo vršili ti Italijani ali na ta način, da pridejo v Italijo, ali pa potom pristojnega konzulata. Razen tega bodo dobile v omejenem obsegu volilno pravico tudi žene.

— Znižanje reparacijskih plačil za Bolgarijo. Beograjske «Novosti» poročajo iz Sofije, da je po dolgotrajnih pogajanjih med Stambolijskim in reparacijsko komisijo prišlo do sporazuma, glasom katerega bo komisija predlagala, da se bolgarske reparacije v znesku 2500 milijonov zlatih francoskih frankov znižajo na 550 milijonov. Bolgarija bi že tekom letošnjega leta pričela plačevati to vsoto in sicer skozi 60 let po 15 milijonov zlatih frankov. Politični krogi v Sofiji so mnenja, da bo reparacijska komisija v Parizu sprejela ta načrt.

— Samomor bivšega ruskega podkonzula v Parizu. Te dni je izvršil v Parizu samomor bivši tamošnji podkonzul Musatov. Pri njem so našli pismo, v katerem pravi: «Življenje mi je pretežko. Nimam več niti fizične, niti duševne moči, da nadaljujem borbo».

— Borba za Spitzbergo. Mirovna konferenca v Parizu je l. 1920. severno otočje Spitzberge prisodila Norveški. Sedaj se je v to vprašanje vtaknila Rusija. Izjavila je, da odločitev pariske konference za njo ni merodajna, ter da se mora vprašanje pripadnosti Spitzbergov rešiti drugače. Ko bi na Spitzbergh bil samo večen led, bi se Rusija za to otočje gotovo tako ne trgala; toda vrednost Spitzbergov tiči v obilnem poletnem ribarstvu in v spitzberskem bogastvu na rudah.

— Ostra volilna borba v Bolgariji. Volilna borba, ki smo jo v naši državi kolinal prestali, se je sedaj prenesla k našim sosedom Bolgarom in tam vzplamnela z vso silo. Opozicijske stranke so pričele ostro kampanjo po celi državi, osobito v južni in vzhodni Bolgariji. Vladne stranke vrše nasilja nad opozicijskimi in protesti so redno na dnevnem redu.

— Razkol vladine stranke na Madžarskem. Budimpeštansko časopisje poroča, da je ekstremna desna vladina stranka nezadovoljna s taktiko stranke in da je radi tega sklenila, da izstopi iz vladine stranke. Ta skupina, ki šteje 12 poslancev, se bo pridružila «Probujajočim se Madžarom».

Prosveta

Ljubljanska drama

Torek, 27.: Zaprt.

Sreda, 28.: «Othello». A.

Četrtek, 29.: Zaprt.

Petek, 30.: Zaprt.

Sobota, 31.: Zaprt.

Nedelja, 1.: «Otok in Struga». Izv.

Ljubljanska opera

Torek, 27.: «Tosca». D.

Sreda, 28.: «Jenufa». B.

Četrtek, 29.: Zaprt.

Petek, 31.: Zaprt.

Sobota, 31.: Zaprt.

Nedelja, 1.: «Gorenjski šavček». Izv.

Ponedeljek, 2.: «Carmen». Izv.

Mariborsko gledališče.

Torek 27.: Škrjančkov gal. Izven. Premiera.

Sreda 28.: Škrjančkov gal. A.

Celjsko gledališče.

Torek, 27.: «Ono». Abonma.

Pri predstavi opere «Tosca» v torek dne 27. marca poje vlogo cerkovnika g. Zupan.

Blanche Selva drugič v Zagrebu. Slavna francoska pianistinja Blanche Selva je v soboto dne 24. marca v Zagrebu priredila svoj drugi koncert. Izjavila je na njem skladbe Alberta Rouseau, Deodata de Severaca, R. Ducasseja, A. Debussyja in Cesarja Franka. Zagrebška kritika hvali francosko umetnico kot pristno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Pevski zbor poljskih akademikov iz Krakova in Lvova priredi v Ljubljani sredi aprila koncert z bogatim programom. Bratje Poljaki želijo ob tej priliki prepotovati Jugoslavijo, da upoznajo publi-

že naš narod. Beograd jim pripravlja pri-

stno veliko pianistino, kateri glasbeno površino vzgojena zagrebška publika žal ni še dorasla. Koncert Blanche Selve je namreč bil tudi v Zagrebu (kakor pri nas v Ljubljani) slabo obiskan.

Domače vesti

* **«Orjuna» za Strossmayerjev spomenik.** Kakor poroča novosadski «Vidovdan», namerava «Orjuna» v Osljaku veliko akcijo za zbiranje prispevkov za Strossmayerjev spomenik, ki naj bi se postavil velikemu Jugoslavanu v njegovem rojstnem mestu Osljaku.

* **Češkoslovaško - jugoslovansko zblizanje.** Znanstveni komite češkoslovaško - jugoslovanskega združenja pri 6. razredu Masarykove akademije je sklenil, da prične akcijo za organizacijo tem tešnejšega vzajemnega češkoslovaško - jugoslovanskega delovanja na kulturnem, znanstvenem in gospodarskem polju. V to svrhu odposlje komite delegata Masarykove akademije v vsa večja mesta Jugoslavije, da stopi v stik z zastopniki znanstvenih in gospodarskih korporacij. Kakor doznajamo, pride zastopnik Masarykove akademije tekom prihodnjega tedna v Ljubljano.

* **Predsednik naše delegacije parlamentarne komisije v Opatiji gosp. dr. Rybář** je prišel iz Opatije v Ljubljano, kjer pa ostane samo dva dni. Danes popoldne se odpelje v Beograd.

* **Avstrijski konzulat v Splitu.** V Splitu je ustanovljen avstrijski honorarni konzulat, v čigar področje spada okraj Split in Dubrovnik.

* **Poziv volilnim upravičencem v Ljubljani** Ljubljanski mestni magistrat objavlja: Volilci, ki so mnenja, da so upravičeni biti vpisani v volilnih imenikih, pa zadnjič niso bili, se pozivljajo, da se čim prej zglase s policijsko zbirnico v mestnem popisovalnem uradu. Istotam se je javiti tudi vsem onim volilcem, ki so volili na nepravem volišču, to je na volišču, ki pravzaprav ne odgovarja njihovu starovanju. Če vsakdo stori pravočasno svojo dolžnost, ne bo ne pomoči, ne kasnejšega zabavljanja.

* **Nova šola za gluhe in slihe v Jugoslaviji.** Ministrstvo za socialno politiko je odredilo, da se s prihodnjim šolskim letom odpre v Reljevu pri Sarajevu šola za gluhe in slihe. Za 2000 gluhih otrok bodo odšli v Jugoslavijo tri šole, in sicer v Ljubljani, Zagrebu in novi šoli v Reljevu.

* **Nova bolnica v Beogradu.** Beograjski listi poročajo, da je gradbeno ministrstvo odobrilo kredit v znesku 15.097.245 Din za gradnjo nove bolnice za nalezljive bolezni v Beogradu. Z gradnjo se prične že letošnjo pomlad in je upati, da bo zgradba še pred zimo dovršena.

* **«Narodni List» začasno prenehal.** Demokratsko glasilo «Narodni List» na Sušaku je izšel prošlo soboto začasno zadnjikrat. Primorski štamparski zavod lista noče več tiskati, ker izdaja svoj lastni «Primorski Novi List». Čim «Narodni List» uredi svojo lastno tiskarno, bo začel zopet redno izhajati kot dnevnik.

* **Akcijski odbor železničarskih organizacij in organizacij državnih nameščenecv** sklicuje za torek, dne 27. t. m. ob 19. uri 30 minut sejo, ki se vrši v prostorih Zveze jugoslovanskih železničarjev, Gradišče 7. Na to sejo so vabljeni tudi zastopniki obeh strokovnih organizacij državnih nameščenecv, ki v Osrednji zvezi niso članjeni.

* **Justifikacija v Mariboru.** V ponedeljek zjutraj ob 7. uri je bil v Mariboru obšen morilec Andrej Lichtenwallner. Podrobno poročilo najdejo čitatelji v prilogi našega lista.

* **Diplomatski izpit na visoki šoli** za svetovno trgovino na Dunaju je napravil dne 22. marca g. Franjo Tavčar iz Sp. Šiške.

* **Smrtna kosa.** V soboto dne 24. marca je umrl v Mariboru g. Milan Zupančič, pristav južne železnice. Pogreb se bo vršil danes ob 16. uri na mestno pokopališče na Pobrežju.

* **K našemu poročilu o ustanovnem zboru «Orjuna» v Slov. Bistrici** smo prejeli naslednjo izjavo, ki jo lojalno objavljamo: «Jutro» je poročalo v št. 61 v notici «O razbitem ustanovnem zboru «Orjuna» v Slov. Bistrici» poleg drugega tudi, da sem podpisani poslal na pretep svoje hlapec. To poročilo je, v kolikor se tiče moje osebe, popolnoma neresnično. Jaz nisem nikdar mojih uslužbencev poslal na občni zbor «Orjuna», tudi nisem indirektno delal na to, da bi se kdo mojih uslužbencev udeležil navedenega občnega zbora. Če je kdo mojih uslužbencev bil tam, je to storil brez vsake moje vednosti. Obsojam prejkoslej take nastope. Za objavo te izjave v Vašem cenj. listu se Vam najlepše zahvaljujem. Z odličnim spoštovanjem: Albert Stiger sen., trgovec v Slov. Bistrici.

* **Protestni shod koaliranih upokojencev.** V nedeljo dne 25. marca ob treh popoldne se je vršil v dvorani hotela «Uniona» protestni shod koaliranih upokojencev. Velika dvorana je bila polna teh trpinov, večinoma starih, in službi izbranih oseb, potem železniških invalidov, upokojenk in uradnih vdov in vdov. Shoda je predsedoval g. Salamon, ki je toplo pozdravil vse navzoče upokojence. Nato je več govornikov orisalo bedo teh doslužnih ljudi in poštenih državljanov. Poudarjali so, da se godi vsem upokojencem, ki so bili upokojeni še pred letom 1921, največja krivica, ker se jim še do danes po štiri in pol letih niso izenačile njihove pokojnine, provizije, nezdodne rente in milostne pokojnine. Kako naj se ti upokojenci preživljajo v teh časih neznozne drage, ko dobivajo svoje dohodke izplačane še

vedno v avstrijskih kronah, vse čene pa so v dinarjih. Zahtevalo se je, naj dobijo vendar še enkrat upokojenci svoje pravice, ker to ni miloščina od države, pač pa prislužena pravica. Predčutana je bila resolucija, v kateri se zahteva izenačenje vseh pokojnin, provizij, nezdodnih rent, in milostnih pokojnin upokojencem vseh kategorij; dalje enkratni nabavni prispevek, zvišanje draginskih doklad, primerno draginji ter stanarinskih dokladov. Resolucija je bila soglasno sprejeta, nakar je predsednik zaključil shod.

* **K poročilu o letni skupščini invalidov** smo prejeli več dopisov, ki se bavijo z napadi, katerim je bil na tej skupščini izpostavljen šef oddelka soc. skrbstva pri pokrajinski upravi v Ljubljani dr. Fr. Goršič. Predvsem moramo poudarjati, da smo dotične napade beležili kot kronisti in se svede s njimi nismo identificirali. V takih sporih je vedno treba aliat oba plat vrona. Zato smo se in se tudi danes vzdržujemo vsake sodbe o tem, ali in v koliko je g. dr. Goršič res «dosledno nenaklonjen invalidom». V takih stvarih gre navadno za nesporazumljenja, ki se dajo direktnim potom koristno spraviti s sveta, iznešena javno, v obliki obožbo, pa položaj je poostrijo. Po naših informacijah ne gre za kakšno «dosledno nenaklonjenost» šefa soc. politike napram Udrženju invalidov, temveč za nesporazumljenja, zato se za enkrat vzdržimo vsakega nadaljnega vmešavanja.

* **Zlvalski sejmi v Ljubljani.** Kakor smo že poročali, so živalski sejmi v Ljubljani zopet dovoljeni. Prvi sejem bo v sredo dne 4. aprila, in sicer za vsa živino. Odslej se bodo vršili sejmi zopet vsako prvo in tretjo sredo v mesecu.

* **Gradnja bliž za železničarje.** Kakor nam sporoča zagrebška direkcija državnih železnice, je za 27. aprila 1923 razpisana licitacija za gradnjo velike trinadstropne hiše v Zagrebu, ki je namenjena za nastanitev železniških uslužbencev. Podrobnosti licitacije so bile objavljene v «Službenih Novinah».

* **Za povzdigo mesta Ljubljane.** V Ljubljani se je osnovalo «Društvo za povzdigo mesta Ljubljane»; pravila so že potrjena. Ustanovni občni zbor se vrši v sredo dne 23. marca ob štirih popoldne v zbornišni dvorani univerze. Na tem zborovanju predavata gg. dr. Fran Stele o «Stari Ljubljani» ter inž. arh. Rado Kregar o temi «Bodoča Ljubljana — moderna prestolnica». Vstop dovoljen le proti vabilu.

* **Iz Slovenske Bistrice nam poročajo:** V soboto dne 24. marca zvečer se je vršil v hotelu «Beograd» pevski koncert «Kubanskih kozakov». Videlo se je, da celo naši Bistričani nimajo smisla za lepo petje, kajzi udeležba je bila zelo pišla. Kozaki so nastopili v svojih tipičnih nošah pod vodstvom pevovodje g. Sokolova. Petje je bilo naravnost sijajno. Zbor ima nekaj izborna izločalnih glasov. Po petju so se vršili plesi (gopak in kozaki ples). Kozakom, ki odstopujejo na turnejo po Italiji, Španiji, Franciji in Ameriki želimo srečno pot in obilo uspeha!

* **Črne koze v Zagrebu.** Zagrebški listi poročajo, da so se v zadnjih dneh pripetili trije slučajji črnih koz. Oboleni so železniški inspektor Mudrinič, ki je prišel iz Beograda, nadalje 60 let stara Zagrebčanka, pri kateri prenočujejo zlasti Bošnjaki in Kranjci, ter žena nekega pismonoše. Bolezen je bila baže zanešana iz Ogulina. Mestni fizikar je ukrenil potrebno, da se prepreči širjenje nevarne bolezni.

* **Premije železničarjem za varčnost** pri kurjavi. Ministrstvo zaobračaja je izdalo prošlo soboto naredbo, s katero se počenši s 1. majem uvedejo premije za varčnost pri kurjavi in maži na vseh progah državnih železnice. Take premije bo dobivalo osebo, ki bo direktno ali indirektno koristilo polovnemu razvoju prometa in njegovemu vzdrževanju, kakor tudi ono, ki bo varčevalo v mejah možnosti.

* **Snažnost v železniških vagonih.** Kakor poročajo iz Beograda, je ministrstvo zaobračaja ustanovilo komisijo, sestavljeno iz zdravnikov in železniških organov, ki bo po dvakrat mesečno pregledala železniške vagona in parobrode glede snažnosti.

* **Nezavednost mariborskih trgovcev** je dokumentirala doslej popolna nedelavnost «Slovenskega trgovskega društva». Ta važna institucija, v kateri bi se moralo koncentrirati narodno-gospodarsko gibanje slovenske trgovine za celo severno mejo, bi morala imeti preteklo nedeljo občni zbor, katerega pa ni obiskalo niti toliko slovenskih trgovcev, da bi bili sklepni. Došlo je le par g. spodov, ki so agili narodni delavci tudi pri vseh drugih društvih, večina trgovcev pa je občni zbor kratkoznan ignorirala. To je tembolj obžalovljivo, ker se je ravno zadnji čas obznanil klic po gibanju «Svoji k svojim», ki pa ga je mogoče svede le tedaj izvesti, če bo do predvsem trgovci sami sodelovali. Sicer pa je bil tudi občni zbor Trgovskega gremija v soboto v Gambirnovi dvorani skrajno slabo obiskan. Gremij se je spopolnil s tem, da je bil za podpredsednika izvoljen na novo g. Berdaj, v odbor pa še gg. Kejžar, Murko in Sirk. Občni zbor Slov. trgovskega društva je sklican zopet za sredo dne 4. aprila.

* **Cerkvenj obisk v Mariboru.** Ker je Maribor še vedno brez škofa, se pripelje v sredo v Maribor škof dr. Karlin, da opravi v stolni cerkvi velikonočne obrede

* **Slovenske gorice zopet brez avtomobilne zveze.** Mariborski okrajni zastop, ki ga vodi še od prevrata kot gerent klerikalec dr. Leskovar, je od 1. aprila naprej zopet ukinil vse avtomobilne vozaje na okrajni cesti Maribor, oziroma Lajtersperk-Sv. Lenart, češ da avtomobili preveč pokvarjajo cesto. Za trg Sv. Lenart in vse okoliške občine, ki so imele zadnji čas lepo in razmeroma ceno avtomobilno zvezo s Mariborom, pomeni ta prepoved težak udarec.

* **K železniški nesreči v Zalogu.** O železniški nesreči dne 24. marca v Zalogu nam poročajo še sledeče: Nabiralni vlak št. 804 iz Ljubljane je premikal v postaji Zalog. Pri tem je prerezal kretnico št. 5 in se zaletel v tovorni vlak št. 885, ki je vozil iz Laz v postajo Zalog. Nesreče torej niso povzročile le pokvarjene kretnice, temveč je kretnico št. 5 poškodoval še nabiralni vlak.

* **Odprite roke in srce ter darujte za sromaka ruskega begunca,** blvskega kapitana, sedaj težkega invalida V. Z., kateremu se je vled velike bede, kakor smo poročali dne 9. marca, zastupila žena in so ji komaj rešili življenje. Revel ima sicer nekaj posla, ki pa je preskromen, da bi ga mogel preživljati poleg družine! Kdor more naj da — življenje pa naj mu povrne! Prispevki se sprejemajo v upravi «Jutra» ter bodo objavljeni.

* **Velik požar v Sarajevu.** V soboto zvečer je v sarajevskem skladišču za vojaške uniforme izbruhnil požar, ki je zavzel velike dimenzije in trajal skoraj do polnoči. Le z velikim trudom se je ga silcem posredilo, omejiti požar in preprečiti, da se ogenj ni razširil na ostala skladišča. Škoda še ni ugotovljena, znaša pa brezdvomno več milijonov Din.

* **Mož z dvema ženama.** V vasi Grabovo pri Kruševcu tvi knez Stojadin Vasić, ki ima zakonsko ženo in z njo enega sina, povrhu pa tvi še z neko drugo ženo, s katero ima tudi sina. Njegov sin od zakonske žene, Dragutin, je slučajno zvedel za ta čudni oduhaj in sklenil, da stori nekaj, kar bo dovedlo do razdora med očetom in njegovo nezakonsko ženo. Pozval je sluka nezakonske žene, svojega brata po očetu, triletnega Zilvolina v hišo svojega očeta in tam je brata — zadržal. Izročeni so bili sodišču vsi štirje: mladi morilec in oče z obema ženama.

* **Ena ljubica in dva ljubčka.** Hlapca Anton Kravcar in Josip Kastelic iz Starega trga sta imela oba eno ljubico. V nedeljo ponoči sta jo hotela oba obiskati. Kravcar je potkal prvi na okno in ljubica mu je takoj odprla. Komaj se je Kravcar malo ogrel v njeni topli kamrici, je že potkal na okno njegov tekmeec Kastelic. Prestrašeni Kravcar je hotel pobegniti pred svojim sovražnikom, ki pa mu je pred vrati zastavil pot in ga zašel obdelavati z nožem. Sunil ga je trikrat v hrbet in enkrat v roko. Vsed težkih ran so morali Kravcarja prepeljati v bolnico. Kastelic pa se bo šel sedaj gret v «drugo kamrico».

* **Nesreča ali samomor?** Z ozirom na tozadevno vest, objavljeno v «Jutru» z dne 24. marca, nam je poslal gospod Stanislav Polak iz Trčiča naslednje pojasnilo: Dne 20. marca, ravno popoldne, je prišel Alojzij Kutnar v moje stanovanje in vskliknil: «Joj, zaklal sem se!» Nato je na kratko povedal, kako je padel na odprt nož, ki ga je imel v žepu, ali pa se je nanj pripognil in se težko ranil. Odpravljen je bil takoj k zdravniku in potem v bolnico. Izključen je torej poskušani samomor. Ponesrečenec ni služil pri trvdri Polak, ampak je bil pri meni za hlapca.

* **Po štirih letih zopet aretiran.** V Mitrovici je bil prošli teden aretiran bivši jugoslovanski dobrovoljec Peter Hrtković. Leta 1919 je v Krasnojarsku v Sibiriji umoril komandanta dobrovolcev SHS kapitana Vladimirja Pavkovića. Češko sodišče v Sibiriji je morileca izročilo lo naši vojaški misli v Vladivostoku. Na neki angleški ladji je bil prepelan v Dubrovnik ter potem izročeno vojaškemu sodišču v Beogradu. Posredilo pa se mu je pobegniti iz vojaških zaporov. Končno so Hrtkovića izsledili te dni v Mitrovici ter ga izročili sodišču.

* **Lovski tatovi.** V nedeljo sta šla brata Bitene iz Zg. Pirnič v lovišče barona Lazarinija brez dovoljenja na lov. V gozdu ju je kmalu zasledil gozdar in zaklical: Stoj! Ker pa se ni nihče odzval klicu, je gozdar oddal za lovskima tatova ma strel s šibrami, ki je zadel mizarškega pomočnika Alojzija Bitene v hrbet in ga nevarno ranil. Bitene je imel polno šiber v hrbtu in se je zgrudil nezavesten na tla.

* **Izhitopiranje kovanega denarja** Policija v Starem Bečju je aretirala na jemenika tamkajšnje kavarne «Bristos» Schröderja, ki je osumljen, da je s sodelovanjem nekega Davida Picka izhitopil v inozemstvo mnogo zlatega in srebrnega denarja. Pri hišni preiskavi so našli znatne vste zlatega in srebrnega denarja.

* **Ponarajalci potnih listov** pod ključem. Ljubljanska policija je odredila na daljnje aretacije v zadevi ponarajalcev potnih listov. Aretiran je bil Lovro Pubek iz Bratine, ki je bil član že aretirane družbe Martina Jurana in Luke Rudmana, ker so skupno odpravljali na še državljane v Kanado. Družabniki so si delili mastne dobičke po 400 dolarjev od vsake v Kanado odpravljene osebe. Potne liste sta izgotavljala privatni uradnik Rija Radić in pisarniški pomočnik županijske oblasti v Zagrebu, Dragotin Svab, ki sta tudi že pod ključem. Sodeloval je tudi neki Škrinjarić. V preiskovalnem zaporu v Ljubljani sedi sedaj zaradi goljufije devet osumlencev.

* **Čevlji domači tovaru Peter Kozina & Ko.** z znakom «Peko» so najbolj in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

* **Na dobro domačo hrano** se od 1. aprila naprej sprejemajo gostje v hotelu «Tratnik» v Ljubljani. I. in II. razred Cene zmerno.

Oblastni zbor Orjune v Ljubljani

Poročali smo že o oblastni skupščini Orjune, ki je pričela v soboto v Ljubljani.

V nedeljo popoldne je oblastni predsednik inž. F. Kranjec otvoril nadaljevanje zbora in se v svojem govoru dotaknil vprašanj, ki danes ogrožajo in zavirajo konsolidacijo naše države. Poročal je o težkočah, s katerimi se bori Orjuna v Sloveniji, predvsem o čudnem stališču, ki ga je zavzela pokrajinska uprava napram nacionalni organizaciji. Protestiral je proti klitenju anacionalnih elementov v Sloveniji, ki vedno drameje rušijo edinstvo naroda in države. Poudarjal je, da bo Orjuna v svojem razmahu šla preko tega zatiranja in šikan, zavedajoč se svo je upravičenosti in svoje sile.

Nato je pozdravil delegate kot zastopnike centralnega odbora iz Splita g. Jovića M. Silobrić. V svojem vznesenem govoru je bodril k vztrajnemu, potrjevalnemu delu za narod in državo, ki se ne sme strahiti tudi največjih zaprek in trte. Narod je treba rešiti iz krepiljev črne in rdečega internacionalizma in separatizma.

Predsednik oblastnega odbora Zagreb g. Berislav Andjelinović je v svojem pozdravnem govoru izrekel neomejeno priznanje za delo, ki ga je vršil ljubljanski oblastni odbor do sedaj. Očrtal je ideologijo nacionalizma, ki je edini spas za naš narod, katerega izkoriščajo oni izdajci, ki bi morali prejeti svoje plačilo že ob prevratu. Tajnik oblastnega odbora Zagreb g. Tomašić je poročal o podrobnem organizatornem delu. Podal je točne podatke o dosežanem delu na Hrvaškem in Slavoniji, kjer se brzo širi pokret nacionalizma, vkljub terorju frankovskih in radičevskih band. Med seljskim narodom je našla organizacija trdna tla, kar pričajo seljaške Orjune s tisočimi članov. Njegov govor je izzvenel v klic «na delo za narod, brez strahu pred žrtvami, ki jih zahteva cilj, ki ga moramo doseči».

Poročilo tajnika in blagajnika je bilo s priznanjem sprejeto na znanje. L. Jurković je podal referat o kulturnem delu in nalogah, ki jih mora rešiti nacionalizem. Njegov podrobni načrt za kulturno delo med narodom je bil soglasno sprejet.

Blagajnik zagrebškega oblastnega odbora g. Bonacić je podal podroben finančni načrt, ki ga je zamislil zagrebški odbor, da sanira težki finančni položaj, v katerem se nahajajo Orjune. Zbor je sklenil, da istotako izdela načrt, ki se bo poslal direktoriju v Split v odobrenje. Na predlog revizorskega odbora je dobil doedanj oblastni odbor absolutorij s pohvalo. Po volitvah novega odbora je zbor razpravljaj o organiziranju gospodarskega bojkota proti narodnim renegatom na Stajerskem. Zbor je sprejel z navdušenjem tozadevne sklepe. Nadaljnji sklepi se tičejo predvsem notranje organizacije in delovanja Orjune.

Poslane so bile pozdravne brzojavke kralju, direktoriju Orjune Split, Udrženju jugoslov. četnikov in središnjemu odboru Narodne Obrane.

Po debati o nadaljnjem delu, posebno v omejenih krajih, kjer naj se zgradi trlen zid organizacij proti našim sovražnikom, je predsednik Kranjec zaključil prvi oblastni zbor Orjune za Slovenijo. Večina delegatov se je odpeljala že tokom nedelje zopet iz Ljubljane. Vsa prireditve je potekla v najlepšem redu.

Občni zbor «Slov. lovskega društva»

V nedeljo popoldne se je vršil v Mestnem domu v Ljubljani XII. redni občni zbor «Slovenskega lovskega društva». Udeležba je bila zelo častna in so bili navzoči lovi iz vseh delov Slovenije. Predsednik dr. Lovrenčič se je v svojem dvoritenem govoru spomnil dr. Ivana Tavčarja in dr. Homana, ki sta odšla v večna lovišča, nakar je predlagal udastno brzojavko Nj. Vel. kralju Aleksandru.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da ima društvo 1410 članov in podružnice v Ljubljani, Ptuj, Maribor in Celju. Društveno glasilo «Lovec», ki izhaja že 7 let, se tiska v 2300 izvodih. Predsednik dr. Lovrenčič je naglašal potrebo ustanovitve lovske zbornice in navedel razne uspehe društva v lovskopravnem pogledu. Dosedanjemu uredniku «Lovec», ravnatelju dr. Lokarju, ki se je preselil v Mursko Soboto, je bila izročena zahvala.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 26. marca 1923.		Ljubljana 306 m nad morjem	
Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura
Ljubljana	7.	771.6	4.5
Ljubljana	14.	768.5	18.0
Ljubljana	21.	769.2	11.8
Zagreb	7.	770.4	8.0
Beograd	7.	770.3	10.0
Unaj	7.	771.1	4.0
Praga	7.	771.0	5.0
inomost	7.	—	—

V Ljubljani barometer nižji, temper. višoka. Sonce zahaja ob 5.52. zahaja ob 18.23

la za njegovo strokovno urejanje listu in začasno uredništvo poverjeno finančnemu nadsvetniku dr. Podnebniku. V naši državi lovi samo v Bosni in Hercegovini še niso organizirani.

Pri volitvah, ki so trajale malo dolgo, so bili v odbor izvoljeni:

Predsedstvo: dr. Ivan Lovrenčič, predsednik; dr. Ivan Tavčar, podpredsednik; odbor: Ivan Zupan, doh. ravn., Ljubljana, Ivan Rozman, šolski sluga, Ljubljana, dr. Ivan Medić, višji sodni svetnik, Ljubljana, dr. Stanko Bevk, pred. višj. šol. sveta, Ljubljana, inž. Anton Rudež, graščak, Ribnica, dr. Avgust Leitgeb, sodni predstojnik, Vrhnika, Josip Kremenšek, prof., Ljubljana, Anton Juvančič, zasebnik, Ljubljana, Anton Šivic, gozdni nadsvetnik, Ljubljana, dr. Fran Roš, odvetnik, Laško, Karol Kovač, trgovec, Stari trg pri Ložu, dr. Fric Lukman, odvetnik, Ljubljana, Feliks Justin, višji nadzornik, Ljubljana, dr. Janko Podnebnik, fin. unda, Ljubljana, dr. Hubert Souvan, fin. prokurator, Ljubljana, Vence Jakli, industrijalec, St. Janž, dr. Vlad. Ravnihar, odvetnik, Ljubljana, Joelp Turk, podjetnik, Ljubljana, Adolf Potokar, rač. svetnik, Ljubljana, inž. Fran Tavčar, Ljubljana, Julij Maxelle pos., Gradac, Dragotin Čed, ravnatelj, Ljubljana, Anton Mladič, viš. dež. sodni svetnik, Ljubljana, Ivan Rus, lesni trgovec, Zaga pri Ribnici, Viktor Taušič, nadzornik, Ljubljana; preglednika računov: Fran Avčič, višji geometer, Ljubljana, Evgen Krizal, rač. svetnik, Ljubljana; namestnika: Miroslav Pogorelec, trgovec, Viktor Herfort, dvorni preparator, Ljubljana.

Objave

* **Redni občni zbor Trgovskega društva v Celju,** se vrši v četrtek dne 5. aprila t. l. ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma s običajnim dnevnim redom. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu članov.

* **Društvo najemnikov za Slovenijo** opozarja, da se vrši prihodnja javna odobrova seja v sredo, dne 28. marca ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petre cesta št. 12. pritičje, desno.

* **Cepilni tečaj za vinogradnike.** V četrtek, dne 5. aprila ob pol 9. uri zjutraj se vrši pri kmetijski šoli na Ormu cepilni tečaj za vinogradnike. Pri tem tečaju imajo vinogradniki najboljšo priložnost, da se izučijo v suhem cepilstvu in stratificiranju ameriških trt, ki omogočujejo najhitrejšo in najcenejšo obnovo vitev vinogradov.

* **Razpisana služba.** Pri Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani se namesti s šolskim letom 1923/24 učiteljica kot pomožna moč za službovanje v Ljubljani ali pa pri tečajih zavoda na deželi z letno plačo 1500 Din in pripadajočo draginsko doklado. Prošnje naslovljene na ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani, naj se vložijo do konca maja 1923 pri ravnatelstvu osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani.

* **Za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški** so darovali po bratu Svobodi g. Zakotnik Ivan, starosta šišenskega Sokola 100 Din, dr. Emil Starš 50 Din, Stepić Peter 50 Din in po 10 Din dr. Šapla in Augustin Emil. Da bi našli obilo posnmalcev, Iskrena hvala — odbor.

* **Otročja boa** je bila izgubljena v stolni cerkvi v Ljubljani. Pošten najditelj naj jo odda v Dalmatnovi ulici 7, II. nadstropje desno, proti dobri nagradi.

Borza dne 26. marca

Zagreb, devize: Dunaj 0.1365—0.1373, Berlin 0.469—0.474, Budimpešta 2.10—2.20, Bukarešt 50, Milan 477—480, London 459—461, Newyork 97.25—97.75, Pariz 625—630, Praga 290.50—291.50, Švica 1808—1814, Varšava 0.235—0.245, valute: dolar 95—96, lire 471—473, napoleoni 365, efekti: Ljublj. kreditna 225—240, Prašteditona 1020—1040, Slavenska 103, Slov. eskomptna 159, Trbov. premogokopna 750—800.

Beograd, devize: Bukarešt 47—48, Berlin 0.47—0.4725, Dunaj 0.1365—0.1370, Pešta 2.10—2.20, Solun 108, Sofija 65 do 68, Praga 291—293, Pariz 630—638, Zeneva 1810—1820, Milan 475—478, Newyork 97.25—98, London 457—460.

Curth. Berlin 0.0260, Newyork 541.25, London 25.39, Pariz 34.90, Milan 26.47, Praga 16.07.5, Budimpešta 0.12, Beograd 5.55, Sofija 3.70, Varšava 0.0130, Dunaj 0.0075.

Dunaj, devize: Beograd 7.31—7.33, Berlin 3.40—3.50, London 334.500—335.100, Milan 31.96—35.04, Newyork 714.25 do 715.75, Pariz 45.99—46.11, Praga 21.22 do 21.28, Sofija 489.50—490.50, Varšava 1.67 do 1.77, Curth 13185—13215, dolarji 71.100—71.400, dinarji 726—730.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

„Krvavi kardinal“ Zgodovinski roman

«No, pravi» pravi Trencavel. «Umi bom zanj in z njo!»
«Uboji dečko!» zamrmra Mauluys.
«Poslušajte tudi!» pravi Trencavel. «Ne bo slavno za mene, če izigram hčer kralja Henrika IV. iz Kremoljev te divje zveri? Tvoja dejanja so na čast moji akademiji! bi mi rekel raniki Barvillars. Kraljeva hči, pa jo je rešil ta majhni neznani mojster borenja! Vadijeli!»
«Evo me!» se javi Montariol.
«Glej, da se polastiš čim prej ali Corignana ali pa onega Rascassea, da izvemo, v katero je kardinal vrzel nesrečno deklico. Čim najdeš enega teh dveh, pripelji mi ga za ušesa semkaj v naš glavni stan, da mu izprašamo vest.»

«Tako grem na pot!» pravi Montariol.

In odide naglo skozi vrata. Verdier pa se mu na migljaj svojega gospodarja ročno pridruži.

«Imam nekaj prijateljev v Parizu» pravi Mauluys enostavno. «Z njihovo pomočjo morda kaj poizvem... Na svidenje jutri, v moji palači.»

S svojimi finimi taktom in čustveno dušo je Mauluys dobro razumel, da Trencavelu v tem stanju ne more priti tolažba od nikoder drugod, ko le od svojega lastnega zdravega srca. Samota je včasih otrov, včasih hladilen balzam. Mauluys odide in ko stopa po širokih stopnicah, sreča Rozo. Pozdravita se. Vitez zavije potem okrog ogla in se še popreje ozre. Vidi Rozo na pragu in jej pomigne z roko v pozdrav.

Nekaj hipov pozneje stopi tudi Trencavel iz hiše. Potepe se potem po Parizu ves dan, ne da bi se količkaj skri-val, z brezskrbnostjo onih, ki so itak sklenili s svojim življenjem in jim je popolnoma vseeno, kakšna bo usoda jutri.

Gospa Brigita je tako nizka osebnost v naši povesti, da imajo cenjeni bralci vso pravico, da so jo pozabili nad drugimi važnejšimi lici. Običajno torej čestito gosposinjo v hiši ulice Sainte-Avoye v tisti hiši, odkoder se tako lepo vidi na vrt palače v ulici Courteau. Tu je nekoč stanoval Trencavel.

Tistega dne okrog tretje ure popoldne vidi gospa Brigita znanca Rascassea, ki vstopi pri njej in se jej ljubeznivo klanja. Vstopi in pravi sladkega glasu: «Dober dan, gospa Brigita. Vprašal bi vas rad, če vam je morda znano, kakšna reč je tista hiša, koje prebivalkam travijo »hčurke Magdalene« ali »Magdalenske«.

Zenska prestrašena gleda tega majhnega človeka, ki je bil vstopil tako ljubeznivo in smehljaje, in si vprašuje po takšnih strašnih rečeh.

«Toda... jaz vas ne poznam!» izjavi koudno.

«Nič za to, sicer pa ne govoriva o tem!» pravi dedec. «Jaz že poznam vas, prav dobro celo. Vidim, da ne

veste, kaj so Magdalenske. To pa res ni prav, gospa Brigita. Zenska vaših izkušenj bi že morala vedeti, da je dom Magdalenskih hčera zelo prijetna hiša, ustanovljena pred kakšnimi petdesetimi leti, ker je nekemu bogatemu trgovcu prišlo na misel, da hoče ustanoviti hišo, kjer se bodo vzgajala dekleta, ki so nekdanj bila nekoliko preveč vesela...»

Gospa Brigita si pokrije obraz s predpasnikom in celo to se jej posreči, da nekoliko zarudi.

«Njegova eminenca kardinal pa je ustanovil dodatno k tej instituciji še drugo. V domu Magdalensk je tudi nekaj sobic za gospe in gospodične, ki morajo delati enako pokoro, in te celice so prav prijetne, to vam zagotavljam Smrt prihaja v njih zelo počasi!»

«Pa kaj to pravite meni!» vpraša trepetaje gospa Brigita. «Sem mami jaz ena tistih žensk, ki so padle?»

«Ne, za vraga, niste ne, saj to se dobro vidi!»

Naj vrag razume to besedičenje! Gospa Brigita je vsa zmedena.

«Nikdar, razen v mladih letih...» prične sedaj ona gostoleti. Toda ne dolgo...

«Da, da, da, da!» jo prekine Rascasse. Samo, evo, to-le: V tiste celice spravlja gospod kardinal včasih tudi kakšno grdo meščansko babo, kakor ste vi; babnice, ki podpirajo upornost kljub svoji grdi zunanosti...»

«Upornosti! Jaz nikoli, gospod!» jokavo prične zatrdovati ženščina.

«Gospa, upornosti boste takoj krivati, čim mi takoj ne izročite ključa, po katerega me je poslal njegova eminenca gospod kardinal, hladno odloči Rascasse.»

«Gospa.» je rekel Rascasse mirno. «vstajte zagrešite, če mi takoj ne izročite ključa, po katerega me je poslala njegova svetlost!»

«Kakšen ključ, ljubi Jezus, kateri ključ!»

«Za celo uro vam pripovedujem: ključ Trencavelove sobe.»

«Tu je!» je rekla starka in izročila ključ Rascasseu. «In predvsem, povejte njegovoj svetlosti...»

«Poslušajte,» jo je prekinil Rascasse. «Samo če poizkusite komu povedati, da sem bil pri vas, samo poizkusite, moja ljuba, pa se boste seznanili s ključem onih ječ, kjer jetniki umirajo od solitra...»

Po teh besedah je Rascasse izginil, gospa Brigita pa se je kar sescela od strahu in še dolgo ni mogla priti k sebi.

Rascasse je vstopil v Trencavelovo sobo in ne da bi izgrubljal čas s proiskavanjem, je takoj stopil k oknu, ki je gledalo na palačo plemenite gospodične. Sedaj mi ne preostaja ničesar drugega kakor da zdrknem v ta lepi vrt in naj ne bom več Rascasse, prvi kardinalov vohun, če se mi ne posreči vtakniti nosu v kaj veleznaničnega... Čudno,» je nadaljeval nato zamišljeno,» še pred par dnevi sem jo rešil, in sem se na vso moč potrudil, da sem jo rešil... danes pa jo hočem ujeti, in če si zlozim vrt... Toda, zakaj bi človek čenčal?»

Stresel je glavo in odpodil misli, ki so ga vznemirjale.

«Vsa okna so skrbno, preveč skrbno zaprta.»

Rascasse si je privezal vrv okrog pasu, njen drugi konec omotal ob oknico in se spustil dol, regulirajoč hitrost te vožnje po lastni volji s tem, da je držal drugi konec v roki in ga počasi spuščal.

Komaj se je spustil par čevljev pod okno, ko je spretno ustavil vožnjo: Nekdo je tačas vstopil, glasno govoreč v Trencavelovo sobo... Rascasse je nategnil ušesa in poslušal...

Gospa Brigita je komaj zaprla vrata za seboj, ko se je malo otrepla ogorčenja in strahu, ko je videla vstopiti v hišo osebo, katero je takoj spoznala. «Vi, prečastiti?»

«Da, jaz, Ipeissimus. Brat Corignan vas pozdravlja, dobra gospa. Prišel sem, v kolikor mi čas dopušta, da napravim mal obisk stanovanju tega izdajalca, upornika, krivoverca Trencavela.»

«Tudi vi?»

«Kako? Ali je bil že kdo drugi pred menoj tu?» je rekel Corignan živahno.

«Ne, ne, nikdo, prisegam... jaz ne vem ničesar... povejte to svojemu svetlosti, prečastiti.»

«Dobro za vas, da ničesar ne veste; in predvsem mi ničesar ne izbleknite, zakaj, če raztrobite to stvar, velite, da se nahajajo v Templu in Chateletu ječe za ljudi, katerim se je dokazalo izdajstvo!... Škoda, bi bilo,» je nadaljeval brat Corignan, ker končno niste tako slabo ohranjena dana in jaz si štejem še v čast, če morem ščititi lepi spol. Pa zbogom in sprejmite moj blagoslov!»

In brat Corignan je včepnil gospo Brigito v laketi, ki se je očividno trudila, da bi napravila vtis, kakor da je v zadregi: ta trud pa je bil zastoj, zakaj spijon je že izginil.

«Moj Bog,» je mrmrala Brigita, «ali so se res vsi zarotili zoper mene in me hočejo spraviti v Magdaleno in v Temple? Toda ta zadnji se je vsaj olikano vedel,» je prstavila in si podrgnila laketi.

Corignan je tačas vdrl v sobo in sam s seboj govoreč pohvalil svoj razum in pogum.

«Pri glavi in trebuhu svetega očeta,» je meditiral, «torej sem si bil to

reš dobro izmisli! Ali najdem kako sled po ranjenem borilnem mojstru, ali pa ne. In ker se bo Trencavel tako prej ali slej vrnil, bom v tej hiši pripravil past, v katero se bo lump gotovo vjel...»

Prišel je preiskovati omare in skrinje.

«Jazvrstna ideja, da. Tukajle se bom skril. Tembolje, zakaj gospe Brigite v tej naglici še niti dobro pogledal nisem. Prav sem imel: bata ni tako zelo slabo ohranjena...! Al! se je prekinil. «Kaj pa naj to pomeni? Zdi se mi, da sem tole orodje že nekoč videl. Se celo čutil sem ga, se mi zdi, na svojih lastnih plečih!»

Preiskal je prvo sobo. Ko pa je prišel v drugo kjer je bilo tisto znamenito okno, je zagledal orodje, obešeno na steno. Corignan je dvignil svoj nos k orodju, kakor da ga hoče povohati. «Ravno tako je še,» je rekel, žalostno zmajevši z glavo... «Instrument svetega Labra! se je oglašil nekdo za njegovim hrbtom.

V istem hipu je tuja roka posegla čez Corignanovo ramo in anela bič. Corignan se je obrnil in prestrašen obstal, kakor da ga je strela zadela. Oči so se mu izbulile in usta odprla na stežaj.

«Gospod Trencavel,» je zajecjal. «Ipeissimus!» je odvrnil Trencavel in se zasmejal na ves glas. «Dobro dan, kozel! Kaj pa tu počneš?»

«Gospod Trencavel, prisegam vam, ravnokar sem šel mimo... pa mi je prišlo na misel... slučaj...»

Brat Corignan se je to govoreč tiensko približeval vratom in Trencavel mu ni branil.

«Hotel sem vam povedati,» je nadaljeval ogleduh, «a!» je zakričal, ko je prišel k vratom. «Sedaj bomo videli... o, proklet!»

Vrata so bila zaklenjena. Trencavel jih je bil zaklenil. Brat Corignan jih je skušal odpreti z vso težo svojega telesa, pa se mu ni posrečilo. Naenkrat pa je na svojem hrbtu začutil bolečino, da je zarjul kakor divji. Instrument svetega Labra je začel pisati! «Ali ga še poznate?» je kričal Trencavel. «Se ravno tisti je!»

Corignan ga je še predobro poznal. Instrument svetega Labra je imel nega onih ostrih jezikov, da ga ni mogel pozabiti. Zopet ga je imel priliko dobrotu spoznati. Tekala sta skozi sobo. Končno se je znašel Corignan pred oknom. Trencavel ga je z bliskovito naglico zgrabil za nogo, ko je bilo pobožnega brata le še pol v sobi in ga pridržal.

Doli vreči ga ni hotel: hotel ga je le prestrašiti in zato ga je nekaj časa pustil da je visel nad globino z glavo navzdol.

V tem hipu pa so se Trencavelovi pogledi obrnili na vrt in zakričal je od presenečenja: Anna! je bila spodaj!

Borilni mojster je bil od silnega čustva čisto prevzet. Njegove roke so odvevale in brat Corignan je padel v globino z glavo navzdol.

(Dalje prihodnjik.)

Nagradna tekma.

Kateri p odnosi dajo naša
»BERSON« gumi zapetih in
»BERSON« gumi potpisov?

Veliko oblikovanih katere od naših gum zapetih, kakor tudi gumi potpisov dajo nam je povod, da za našo tekmo odgovore na gorje vprašanje napisane sledeče nagrade:

1. nagrada.....	2000 Dinara
2. nagrada.....	1000 Dinara
3. nagrada.....	500 Dinara
30 nagrad.....	po 100 Dinara
50 nagrad.....	po 50 Dinara

Odgovori se z našo naznako izročiti in tačas sročiti pošiljati najpozneje do 15. avgusta t. l. na našo:

BERSON Kaučuk d. d. Zagreb Viteški trg št. 7.

Odgovore bodo presodili eden jury redovnih strokovnjakov, a izmed odgovorov se bodo izbrali v darovnik.

BERSON Kaučuk d. d. Zagreb, Viteški trg 7.

Prostori za trgovino in stanovanje se iščejo v najem

v prometnem kraju Slovenije, v mestu ali na deželi. Cenjene ponudbe se prosi na upravo „Jutra“ pod „Promet“.

Za nakup blaga

za moške in ženske obleke in perila po najnižjih cenah se priporoča trdka

R. Miklauc, Ljubljana

Lingerjeva ulica, Pred škofijo št. 3, Medarska ulica.

Plakatiranje

za

Liubliano, Beograd, Zagreb

kakor tudi za vse druge kraje v Jugoslaviji in inozemstvu

oskrbuje najtočnejše

ALOMA COMPANY

d. z o. z.

LJUBLJANA

Kongresni trg 3.

BEOGRAD

Sremska ulica 9.

Družabniki

z večjim kapitalom za večjo družbo z o. z. špecerijske stroke na debelo na Gorenjskem

se iščejo.

Ponudbe pod „Engros“ do 31. marca na Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Nepremočljiva

dežne plašče

za dame in gospode

priporoča trdka

A. & E. Skabernè Ljubljana

489 Mastel trg 10.

Kože divjačine

vsake vrste, tudi sajje, kupuje trgovina z usojem D. Zdravil, Ljubljana, Sv. Florijana ul. 9.

Naročajte dnevnik „Jutra“!

50 do 70 vagonov bukovih drv naprodaj.

Posekane avgusta 1922. Cena po dogovoru franko vagon. Ponudbe pod „Lepo blago“ na ALOMA COMPANY, anončna in reklamna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Dražba telefonskih aparatov.

Dne 29. marca t. l. ob 1/2 16. uri se vrši v skladišču spedijske trdke Balkan v Mariboru javna dražba 184 komadov dobro ohranjenih, večinoma novih stenskih telefonskih aparatov.

Pojasnila daje **Slavska banka, d. d., podružnica Maribor.**

Okrajna posojilnica in hranilnica v Škofji Loki

naznanja, da je svoje poslovne prostore premestila v svojo lastno hišo v Škofji Loki, Glavni trg šte. 33.

Hranilne vloge na knjižice obrestuje po

5% p. a.

Rentni in invalidni davek plačuje iz lastnega.

Vezane večje hranilne vloge obrestuje tudi višje, po dogovoru. — Sprejema tudi vloge na tekoči račun. — Dovoljuje kredite in izvršuje vse denarne transakcije pod jako ugodnimi pogoji.

Politični odmevi Radić

Tonko se o notranjepolitični situaciji ne piše, kakor zadnje dni po izidu nedeljskih skupščinskih volitev. Med onimi, okrog katerih se sude največ razpravljani, se nahaja Radić. Ali bo ali ne bo, ali pojde v Beograd ali ne pojde, ali se prične pogajati ali se ne prične, ali ostane se pri papirnih kroglicah ali poseže po svinčenihi?

Pred letom ali nemara pred dvema leti je Radić jako samozavestno pripovedoval enemu izmed svojih ne maloštevilnih intervjuov o svojih načrtih. Takrat je obetal, da pojde, ako se Beograd ne bo »izpametoval«, v Bosno, v Dalmacijo in da zbere okrog sebe vse prave Hrvate. Ako se Beograd tudi po tem še ne izpametuje, bo šel on še dalje, v Slovenijo in v Srbijo in menda še kam, in bo takorekč vse ljudi zbral okrog sebe in tedaj nastopi zveličavni dan, ko se prikljuje v življenje čudovita mlotovna republika...

Pri nedeljških volitvah je zares Radić krepko posegel v sosedne dežele, v Hrvatski sam pa dosegel, kakor smo pokazali pred dnevi s številkami, maksimum mandatov, ki se sploh dajo pridobiti pod negativno hrvatsko zastavo. Pokazali smo pa tudi, da je prav tako v Bosni dosegel višek, ki ga ne more več prekorajiti. Osvojil si je, direktno ali indirektno po neoficijalnih kandidatih, vse mandate, ki prihajajo za Hrvate sploh v pošte. Pri tem računamo, da pravoslavni Srbi niti v Hrvati, niti v Bosni nikdar ne bodo glasovali za Radića in da se v tej domnevi ne motimo, o tem smo popolnoma prepričani. Enako je z muslimani; tudi če bodo še bolj centrifugalno orijentirani, nego so Spahovići, — ostali bodo vedno v muslimanski organizaciji in Radića ne bodo volili. Tudi o tem se ne da dvomiti.

Glede Dalmacije smo zadnjič pokazali, da je tam še možno radićevsko napredovanje. Sicer je v tej pokrajini nacionalna ideologija najkrepkeje razvita, toda kakor so pokazali volilni rezultati, ljudstvo bleščečim geslom radićevstva ni nedostopno. V šibenškem volilnem okrožju Radić ni imel kandidatne liste; lahko si tedaj mislimo, da bo pri eventualnih novih ali pri prihodnjih volitvah Radić tu še pomnožil število svojih mandatov. Priпомnimo pa, da je v splitsko-dubrovniškem volilnem okrožju število radićevskih glasov daleko manjše nego kaže število mandatov in to zaradi silne politične razcepljenosti.

Da bi mogel Radić prodrati v notranjo Slovenijo, o tem pač upravičeno dvomimo. Doslej je dobil glasove le v direktnem sosedstvu ob meji; prihodnjič bi mogel dobiti večje število glasov pač le še v kranjskonovomeškem okrožju, Beli Krajini, ob Kolpi in pod Gorjanci.

V Vojvodini bi mogel dobiti mandate le med Bunjevci, pa tudi tamkaj je uspeh jako dvomljiv. Mažari mu sicer kot protidržavni element želijo čim več uspeha, toda glasovali bodo brez dvoma rajše za lastne kandidate. In slično tudi Nemci.

Da v Severni Srbiji Radić nikdar ne bo mogel dobiti mandatov, je gotovo. Glede Južne Srbije vzpiro bugarske propagande stvar sicer ni tako sigurna, toda voljno propagando mu bo tu znala onemogočiti vsaka vlada, radikalna gotovo ne zadnja. Prav tako se ga tudi v Črno goro ni baži.

Prav te dni je Radić znova zapretil, da si bo osvojil še nove mandate, ako se beogradska vlada ne bo spametovala. Pokusili smo pokazati, da je to le v prav majhni nebitveni meri še mogoče, pri čemer pa niti nismo govorili o tem, da mu lahko protiradićevske koalicije že dosežene mandate znatno zmanjšajo. Z uspehi raste doslej Radićeva samozavest;

K položaju v Orijentu

Ko se je pred meseci razšla lozanska konferenca ne da bi bila spravila v red sporne zadeve med Turčijo na eni ter zavezniki in Grčijo na drugi strani, so mnogi prerokovali izbruh viharja, kakor na nevarnost ruske sfinge, češ da bodo boljševiki pomagali Turkom in da začenjajo nevarni časi novih vojn.

Mj smo presojali položaj mnogo mirneje. Kazali smo na to, da je Rusija za ofenzivno vojno še daleko preslaba in da za dogleden čas tudi v bodoče ne bo boljša. Trezno premotrivajočo situacijo, smo tudi trdili, da Turki ne bodo začeli novih sovraštvo, ker se jim nikakor ne obetajo dovolj veliki novi uspehi, oziroma bi celo doseženi uspehi mogli priti zopet v kritični stadij.

Pokazalo se je, da smo imeli popolnoma prav; angorska narodna skupščina je sicer zavrnila osnutke mirovne pogodbe, kakor so je predložili delegati iz Lausanne, toda malo nato, so se začela v Londonu nova posvetovanja, na katerih bodo zavezniški prezicirali svoje zahteve z ozirom na položke turške vlade. Tem posvetovanjem bo sledila prava konferenca ali v enem zapadnoevropskih mest ali pa v Carigradu, morda tudi kje v Orientu.

Morda se bodo posvetovanja še dolgo vlekla, saj Turki se lahko ponajajo kot s svojim specialnim diplomatskim darom, da znajo zavlačevati pogajanja tako rekoč iz principa, da si pri tem izrabljajo kako naključje ali kakoli v svrhu umiljenja mirovni pogojev. Nedvomno tudi to pot ne bo drugača. Za enkrat obstojajo sicer še velike konference v vseh vprašanih, ki smo jih svoj čas označili kot najbolj sporne glede gospodarskih koncepcij, glede pristojnosti turških sodišč za evropske podanike na ozemlju Rusije in pa glede posesti Mosul. To so glavne točke, okrog katerih se vrtijo razprave brez konca in kraja. Toda na koncu koncev bo vendar sledil kompromis.

Brez pretiranja in brez optimizma lahko trdimo, da vojna nevarnost v bližnjem orijentu več ne obstoja in med onimi, ki s tem niso zadovoljni se nahajajo vsi, ki si želijo razdejjanje sedanjega političnega stanja v Evropi. ne med zadnjimi sovjetska Rusija. Kakor smo že večkrat naglaševali, se je izkazalo znova, da zna sovjetska diplomacija sicer jako temperamentalno govoriti, delati bojevitve geste in zlo obetajoče pretnje, da si pa ne zna priboriti nikakih uspehov, niti zase, niti za svoje zaveznike, Evropa tehta danes, kakor vedno vrednost diplomatskih argumentov po efektivni moči, ki stoji za njimi; dokler te Rusija nima, tako dolgo ostane tudi njeno široko-ustjenje le — širokoustjenje. Tudi to je nauk, ki ga je podala orijentska kriza.

Da se položaj mirno razpleta, je koristno tudi za nas na balkanskem polotoku, kar nam je v zvezi z uspešnim zaključkom niške konference jako dobrodošlo.

Kako živimo pod Italijo?

Primorski rojak nam je izročil pismo svojeve, katero jasno slika življenje naših ljudi v Italiji.

«...Dragi moj, ko bi ti vedel, v kakšne kremplje smo prišli, bi se razkopal ali pa bi proklel celo življenje. Kako se nam godi, pravzaprav niti ni mogoče razodeti. Ako pojde tako naprej, ne bo v desetih letih tudi okoli nobenega našega samostojnega kmeta več ampak bodo čez vse gospodarili priseljenci.

S prvim januarjem 1924 se izpremenil pri nas dosegljivi način obdavčenja in pobiranja davkov. Davki bodo še večji, kakor so bili doslej. Kdor jih ne bo mogel plačati, njemu bodo oblasti prodale vola, kravo ali drugo imetje. Davki pa se obetajo tako visoki, da jih ne bo mogoče zmagovati. Višina davkov je buje že določena. Poleg davka na zemljo in na hišo se navede tudi davek na družino, to je davek na ognjišče, od katerega bo treba plačati sto do dvesto lir. Davku bo podvrženo vse, hlapec in dekla, okno in voz, vol, krava in pišče. Kdor bo belil hišo, bo moral plačati 50 lir luksuznega davka. Pri nas je namreč anažnost — luksus.

Da je oblačena proizvodnja vina, menda že več, Pridelano vino se mora naznani točno do litra, sicer se vinogradnik zglobi.

Davki, ki bodo kakor vse kaže, zares polobni nekdanji desetini, se bodo pobirali po šestkrat na leto. Ljudje

Zarota proti nemški vladi

Berlin, 24. marca 1923.

Nemški monarhizem se vedno ni mrtve. Leta 1920. ga je skušal oživetj pučist Kapp. Moč je bil takrat akorajda zmagan in je napravil s svojim prevratnim na-črtom v Nemčiji takšno zmedo, da je morala bežati berlinska vlada v Stuttgart. Ko se je vladi s pomočjo delavstva posrečilo udušiti prevratni poskus, je začela izdajati stroge odredbe v zaščito varnosti nemške republike. Toda njen uspeh je bil nepopoln. O tem pričajo razni atentati na vodilne glave nemškega socializma ter umor zunanjega ministra Rathenaua, ki se je izvršil lani poleti na pobudo nacionalistov.

Nacionalisti so se očitno postavili na stališče, da ne sme nobeno leto v Nemčiji miniti brez zarote proti vladi. Prošli teden so policijski organi odkrili novo zaroto, ki je stal na čelu bivši nadporočnik Rossbach, priseljenec iz Baltika. Rossbach je že dolgo vzdrževal tajne zveze z nemškimi nacionalisti. Z njih pomočjo je organiziral »svobodno ljudsko stranko«, kateri so poleg nacionalistične omladine pripadali tudi ugledni nemški možje iz konservativnega tabora. Poslanci Wulle, Gräfe in Henning, člani te stranke, so bili stebri zarote, katere gnezdo se je nahajalo v Berlinu samem, v Potsdamu, v Breslavi in v Gorenji Sleziji. Cilj zarotnikov je bil sledeči: nasilnim potom zrušiti prusko vlado in od strani z vodilnih mest vse one osebe, ki so bile kakorkoli v zvezi z oktobersko revolucijo 1918. V notranji politiki so zarotniki zasledovali geslo: proč z neplod-

nim parlamentarizmom! Postavimo na njegovo mesto Mussolinijal! V zunanji politiki pa je stranko vodil cilj odklonitve vseh reparacijskih plačil.

Pučisti so torej bili jasno orientirani in izvrstno organizirani. Podpirali so jih indirektno tudi Ludendorff, Hindenburg in slične veličine.

Značilno dejstvo je, da so zarotniki, čim so doznali, da so jim oblasti za petami, naprosili predsednika rajstaga Lobeja, naj jih ščiti pred aretacijo! Toda policija se na njihovo prošnjo ni odzvala. Zaprla je zarotnike neglede na to, kdo so in kakšno stališče zavzemajo v nemški aktivni politiki. Med aretiranci se nahaja zlasti mnogo častnikov bivše armade. Važne spise je policija izsledila zlasti v Vratislavi, kjer se je imelo vršiti tajno zborovanje zarotnikov pred izvedbo puča. Kriminalna policija je bila o početju zarotnikov pravočasno obveščena. Zasledila je rovarje proti republiki baš v trenutku, ko so ti hoteli odposlati svarilne brzojavke njihovim socompromitirancem. Varnostni organi so dobili v roke popolno listo zarotnikov, kar je njihovo delo zelo olajšalo.

V nemških republikanskih krogih vlada zaradi zarote velika ogorčenja. Socialistični tisk izjavlja, da je vlada zarote deloma sama kriva, ker je preveč obzirno nastopala proti predstavljajem monarhistične ideje, katero so zlasti živo propagirala mladinska društva nacionalistov. Berlinska vlada bo proti tem ljudem morala nastopiti z vso brezobzirnostjo, ako moče, da bo monarhizem poganjal svoje korenike še naprej ter bolj in bolj omreževal temelje današnje nemške republike.

Kulturni pregled

„Pravopis srpskohrvatskog književnog jezika“

(Sestavio A. Belić, profesor universiteta u Beogradu. Beograd. Izdavačka knjižarnica Geca Kona. 1923. Str. 304. Cena 30 Din.)

Pred dvema letoma je prof. zagrebški-ga vseučilišča dr. Drag. Boranić v Zagrebu izdal »Pravopis hrvatskega ili srpskega jezika«, a pravkar prof. Belić v Beogradu »Pravopis srpskohrvatskog književnog jezika«. V kratkem predsedku torej dva Pravopisa istega jezika, eden v latinici, drugi v cirilici! Pisava pa jim ni edina razlika. Boranićev Pravopis, uveden v šole v banovini, je pisan precizneje v pravilih; Belićev ni dogmatičen in svobodneje razpravlja o jezikovnih pojavih, da, na nekaterih mestih samo predlaga, svetuje in izraža mnenje. Razlikujeta se tudi v nekaterih specialnih točkah, kakor v interpunkciji, pisavi lastnih imen in razlagovanju.

V razlagovanju Beliću ne velja pravilo, da bi se sredi besed za enoto jemale tiste sozlasniške skupine, ki jih nahajamo včasih v začetku; zato radi »tipos« ne deli »lo-pte«, ampak: »lop-to«. In kljub »gdeokoli« piše celo »nig-des«. Ob tej zadnji delitvi bi morda kdo ostrmel, ali moramo pomisliti, da hrvatskosrpski pravopis ni etimološki in da zato v jezikovnem čutu etimološke zveze igrajo manjšo vlogo. Prof. Belić ne deli besed po sestavinah, ki se ne čutijo več kot take, n. pr. deli: raz-um (ne: raz-um); — Beogradski Pravopis piše mnogo več besed z veliko začetnico nego zagrebški ali ljubljanski; piše: Sv. Sava, Mitropolit Petar, Dugo Selo, Crna Gora, Pevačko Društvo; v nazivih se do petih besed vsaka samostalna beseda piše z veliko: Jugoslovenska Akademija Znanosti i Umetnosti; z veliko se pišejo nazivi idejnih in drugih pokretov: Istočno pitanje, Ilirski pokret, Svetski rat. — O besedah vzeti iz drugih jezikov misli Belić, da bi se tudi v latinici morali pisati po izgovoru v dotičnih jezikih: pla-tó itd. »Tolstoje« sklanja: Tolstoja. —

Kar se tiče interpunkcije, daje Belić prednost logiki; pika pri vrstnih številki večinoma izostaja: »rodio se 15 oktobra«.

V zmislu dolednje fonetike predlaga Belić (82), naj bi se odsele pisalo tudi: pretsednik in »otšetat«, kakor se piše: otkupiti.

Polovica knjige (156 do 304) je slovar z opozorili na dotične paragrafe slovnico-glasoslovnega uvida.

Taki pojavi, kakor je dvojnost Pravopisa, so slike — »zakonodajnih avtonomij«. Srednjeveški preroki so veselili čemorejo v vsaki deželi pisati po drugem pravopisu; manj veselili bodo, če bodo morali v vsaki deželi drug Pravopis — kupovati. Mi pravimo: Boranić in Belić se moreta zlititi in se bosta zila.

Dr. Fr. L.

„V kraljestvu palčkov“

G. Josip Ribičič je napisal igro za mladino, kateri gre med našimi mladinskimi igrami nesporno prvo mesto. Dal ji je pravičljive obeležje. Pozorišče dejanja je postavil pod zemljo, v kraljestvo palčkov, bitij, katerih svet vedno in vedno nanovo razvzema dežji duh in otroško fantazijo.

Podzemni svet droma in sanja. Celo kralj palčkov kima na svojem prestolu. Edine kraljevi norček je razposajen in uzgaja svoje burke tudi tedaj, ko drugi spavajo. Kralju krajajo dolgi čas vile, toda kljub njihovim obiskom je življenje pod zemljo enolično in nekam preveč mračno.

Monotonija pa preneha, ko zajde v kraljestvo palčkov mala Anica, dekletce iz resničnega življenja. Podzemni prebivalci se je na moč razvesele. Kralj se tako navduši zanj, da jo hoče napraviti kar za kraljico. Aničine želje pa ne hrepene po dostojanstvu kraljice. Ona je vsa nesrečna, ker se je, odkar je začela v kraljestvo palčkov, oddaljila od drage mamice. Mamica je njeno veliko in edino hrepenenje. Spridu njene izgube ji v podzemlju ni utuhe. In kralj palčkov, ki hoče

Aničino bolj ublažiti, razpošlje svoje pošiljke na vse strani s poveljem, da pošiljejo ljubezen, za katero Anica hira in vene.

Poslanci gredo po svetu in prinosejo vse, samo ne ljubezni. Zaman so Anici zakladi, katere ji ponujajo. Anica nebe ne zlata ne srebra, ne drugih podobnih reči. Potrebo čuti samo po ljubezni, to pa ji more dati edino mamica. Vile, ki šušijo otrokovo željo bolj nego jo more doumeti drobno podzemno kraljestvo palčkov, odpeljejo slednjič otroka nazaj v stari svet, kjer najde Anica svojo mater vsa srečna. Na Aničino mesto pa polože porcelanasto punčko, katero palčki, misleči da jim je kraljica umrla, pokopujejo kakor se spodobi kraljevi družici.

Ribičičeva igra ima torej pravično-realistično vsebino. Njeno jedro pa je skozi in skozi idejnega značaja: otroku brez ljubezni življenje ne pomeni nič...

12. in 18. marca so igro, za katero je zložil glasbene točke G. Ivan Grbec, vpriporili v ljubljanski operi. Obiskana je bila obakrat izvrstno, in vseskozi napeto zanimanje otrok za dejanje pričja, da je stvar ala vsem do srca. Marsikaj bi seveda pri obeh uprizoritvah lahko bilo drugačno, otroškemu duhu in tonu bolj primerno. Kljub temu pa smo s tem, kar nam je bilo podano, lahko zadovoljni. Videli smo, da naša mladinska oderska literatura ni prazna, ter da ima vsaj eno stvar, katero pokazemo naši in tuji deci lahko brez pridržkov.

Tekst in partitura knjige »V kraljestvu palčkov« sta naprodaj v Matični knjižarni v Ljubljani, Kongresni trg. Priporočamo oboje v nakup vsem tistim, ki hočejo svojim otrokom napraviti posredno ali neposredno nekoliko ur zabave in neskaljenega užitka.

Na delo za skupne cilje. Sarajevski oblikujoči umetniki, včlanjeni v društvu umetnikov SIIŠ iz Bosne in Hercegovine so sklenili zgraditi umetniški paviljon v Sarajevu. Zbrali so v to svrhu že precej denarja, a še daleč ne dovolj, da bi mogli pričeti z delom. Zato so se odločili uprizoriti loterijo z umotvori kot dobitek. Med drugimi se obračajo tudi do slovenskih umetnikov s prošnjo, da jim darujejo v to svrhu vsak po eno delo. Jasno je, da bo tak paviljon v korist vsem umetnikom v državi, kajti da se razstave ne dajo uprizarjati v navadnih poslopih, o tem smo se vsi prepričali v Beogradu. Čim več paviljonov, tem večja bo možnost, da se vrše razstave v raznih krajih naše kraljevine. Lepo bi bilo, da bi se temu pozivu odzvalo čim več umetnikov iz Slovenije. Pokažimo, da vemo ceniti vzajemno delo. Darovani umotvori naj se odpotujejo na račun in riziko gori imen, društva, a na naslov: Todor Svrakić, predsednik, Sarajevo Ferhadija ul.

Povratek Maksim Gorkoga v Rusijo. »Prager Presse« poroča, da se namerava sloviti ruski pisatelj Maksim Gorki meseca maja zopet povrniti v svojo domovino.

Mednarodna razstava dekorativne umetnosti in artistskih potrebščin se priredi leta 1925, v Parizu. Zagrebško strokovno združenje je tem povodom poslalo prosvetnemu ministru obširno spomenico, v kateri zahteva od ministrstva izdatno podporo, da bi se mogla jugoslovenska umetniška obrt udeležiti pod vodstvom umetnikov častno te razstave. Predlog vsebuje nasvet, naj bi naša država bila zastopana s posebnim paviljonom, v katerem bi eno sobo okrasili slovenski, eno hrvatski, a eno arbski umetniki, oziroma umetni obrtniki. Razstavljeni predmeti naj bi v vsaki sobi tvorili celoto za sebe ter naj bi imeli namen informirati svet o naši krasni domači umetni obrti. Odbor slovenske sekcije se je v principu pridružil zagrebškemu predlogu. Na ministrstvu je sedaj, da pokaze razumevanje za stvar, ki je za naš dober glas v inozemstvu največjega pomena.

Ze ta opomba kaže, da je »Avstrijo« med Slovence uvedel zgled ostalih Slovanov, faktično »ač najboljši zgled l. 1848, tako popularnih in važnih časopisov hrvatskih.

Pri Hrvatih je ime »Avstrija« znano že iz 13. stoletja (n. pr. Micalis 1649, Habelić 1670).

Trebalo je samo ene generacije avstrijske šole in — »Avstrija« se je zdelo Slovincem znana, kakor da je od nekdanj bila pri nas. Jako hitro je delovala — mehanika šole.

Na to zgodovino »Avstrije« opozarjam tiste naše ljudi, ki mislijo, da je nemogoče, udomaćiti novo ime. Vem dobro, kaj bi se mi moglo prigovoriti: ali že vnaprej odgovarjam in ponavljam to, kar sem pred dobrimi desetimi leti na nekem predavanju rekel v Gorici: Ali je nevesta — žena zato nesrečna, ker s poroko izpremeni svoje ime?

Dr. Fr. L.

Karol Káral:

Vranova usoda

Po drevesih ob cesti se je spreletavalo veliko krdelo vranov. Av-av-av! so kričali, da je zvenelo po ušedah. Drug je letal za drugim hitro in strmo. Tako je bilo, kakor med ljudmi kadar gori.

Po dolgem času so vrani zleteli na prostrano loko in ond so zopet vrečali v tisočih av-av-av! A kdo razume take besede? Gotovo so si nekaj pripovedovali, se pričkali.

Socialna politika

Slovenci in kolonizacija v Južni Srbiji

V nekem slovenskem časopisu je bilo pred tedni brati obupne klice za pomoč — od slovenskih kolonistov v Makedoniji. Nismo imeli prilike, da bi se mogli prepričati o podrobnostih te zadeve in o upravičenosti pritožb. Toda po vsem, kar smo čitali o kolonizaciji v Južni Srbiji, nimamo vzroka dvomiti o resničnosti takrat navedenih nedostatkov. Kajti da se naseljevanje kolonistov v južnem delu naše kraljevine ni vršilo s posebno sistematičnostjo, da se kolonisti niso opremili z vsem potrebnim, kakor bi bilo potrebno, je v splošnem gotovo upravičen občutek.

Vendar se nam zdi primerno, ob tej priliki opozoriti na škodljivost, ki bi nastala za nas, ako bi zaneprej vso naseljevalno akcijo gledali pod perspektivo teh neugodnih okolnosti in bi naše ljudi absolutno odvrčali od namere, naseliti se na jugu. Kajti kočljiv položaj kolonistov je vendar le začasen, le prehodnega značaja, in čez čas, ko se bo njihovo stanje izboljšalo, se bodo nahajali v posesti dobre zemlje, v deželi, po prirodi bogato obdarjeni. Takrat bodo kolonisti ali vsaj njihovi otroci veselili, da so se naselili kljub začetnim težkostim in oviram.

V vsaki deželi, ki je prišla izpod barbarskega gospodstva, kakor je bilo turško, v oblast kulturne države, se je vršila tudi kolonizacija. Povsod so bile v začetku težave in nevarnosti naseljevalcev. Poglejmo le primer iz Vojvodine, najbogatejše naše pokrajine. Ko so bili Turki pregnani odot koncem 17. in v začetku 18. stoletja, so po vseh srednjeevropskih deželah iskali ljudi, ki bi se naselili v osvobodene predele; tam pa je takrat še prevladovalo močvirje, nezdravo, nerodovito, zaraščeno s trsljem, bičjem in hosto in vsako leto pogostom poplavljenost. Iz tega pustega sveta pa so kolonisti z državo pomočjo napravili najrodovitnejši, najbogatejši predele cele Evrope, a tudi tu so bile v začetku težave skoro nepremostljive in mnogi so se prestrašeni in razočarani vrnili nazaj. A danes, kdo ne zavida vojvodinskega kmetskega bogatstvu?

Podobna sprememba se bo vršila v nekaj desetletjih v Južni Srbiji. Ta naša dežela gre svoji lepši bodočnosti, kulturi in bogastvu, ki jih je že bila deležna pred turško invazijo. Danes je položaj še malo vabiliv; toda bugarski komitaši bodo izginili, arnabviski čakari prav tako, danes neobdelana in neprodna zemlja bo blagoslovljena. Seveda bo treba še mnogo dela. Ovčje polje, Bitolska ravan, Skopska ravan, Kosovo itd., so po velikem delu pašniki, kjer je bilo nekaj cvetoče polje. Velike dele ravnin danes poplavlja reke in jih spreminjajo v močvirja, povzročajoč v poletni vročini mrzlico. Prej ali slej se bodo ti predele kanalizirali, poplave bodo izginile in z njimi malarija. Drugod oziroma istotam bodo potrebne naprave za umetno namakanje iz rek, ki v vseh južnih deželah bogato poplavlja trud, ki pa se doslej vrši v manjši meri. Zemlja, ki je danes majhne vrednosti, bo reprezentirala nekaj milijone.

Te dni beremo, da gredo na Ovčje polje naši rojaki iz južne Madžarske, iz madžarske Baranje in Pomorja, ki so opirali za Jugoslavijo; naselijo se poglavitno na Ovčjem polju. Gotovo spočetka ne bodo zadovoljni z zamenjavo, toda nekdo jim ne bo žal. Kolonisti pa bodo brez dvoma prihodnja leta prihajali še od drugih strani.

Za Slovence bi bilo gotovo najprikladnejše ozemlje v severnem delu Južne Srbije, osovito kosovska pokrajina. Tam je podnebje najbolj slično našemu, prav za prav je razlike jako malo, značaj pokrajine jako spominja na nekatere dele Slovenije. Tu bi se naši ljudje fizično počutili dovolj dobro. Podobno je z Metohijo, to je veliko ravnino okrog Prizre.

Hipoma so utihnili, napravili v sredi veliko kolo, a v njem je bil en slagan vran.

«Mar se bodo igrali?» so govorili dečki, ki so opazovali.

Čudna je bila ta igra. Naenkrat so se dvignili vsi vrani in strmo kakor strela so zleteli na vrana, ki je bil sredi. Takoj nato so se zopet razleteli. Na loki so potem našli ljudje tam, kjer je bilo kolo, mrtvega vrana s kraker okoli vratu. Mladina in otroci so se zgražali. Kaj je to bilo? Čemu so ga usmrtili?

Čujmo vse od začetka!

V logu so bili dečki ujeli mladega vrana. Pristigli so mu peroti, mu privezali trak okoli grla ter ga ukrotili v hiši tako, da je hodil z golobi in kurami po dvorišču in pobiral zrna ter živel povsem tako, kakor domača perutnina. Da, niti vranjega krakanja ni bilo več slišati od njega.

Enkrat pa je z golobi odletel k logu blizu vrane. Vrani so ga zajeli in ga niso več izpustili. Potem so opazovali ljudje, da so se iz vse okolice zbirali vrani na loki.

Prileteli so na sodbo. In sklenili so grozno razsodbo — smrtno kazen.

Čemu?

Bil se je odrodil: renegat!

(Iz slovaških «Narodnih povesti», prevedeno iz knjige «Pozdrav z otci», ki je izšla v Pragi l. 1923.)

na, Peči in Djakovice, toda — tod danes še strašijo Arnaviti...

Ne podcenjujemo današnjih težav in jih ne zamočujemo, toda opozarjamo na trajno vrednost kolonizacije zlasti za preoblikovano Slovenijo.

Zahteve uradništva

Dne 16. marca 1928. na protestnem shodu v dvorani Narodnega doma v Novem mestu zbrani državni nameštenci in vpojenci ter železniški uslužbeni vseh kategorij so soglasno sklenili sledečo

RESOLUCIJO:

A. Ugotavljaajo:

Gmotni položaj vseh javnih uslužbencev in vpojencev ter njih vdov in sirot je vsled rastoče draginje postal tako bleden in obupen, da stoji tik pred neizogibno katastrofo.

Ta položaj je povzročilo edino dejstvo, da vlada ni pravočasno izvršila ukrepov, s katerimi bi se bili službeni prejemki navedenih sorazmerno z rastočo draginjo povišali.

B. Zahtevajo,

I.) da se takoj ukine maksimiranje rodbinskih doklad za nižje državne uslužbence (člen 6. in 7. zakona o drag. dokl.) in vse omejitve po davčnem cenusu v zmislu U. l. št. 27/1922;

II.) da se omogoči povišanje osebnih doklad vsem uslužbencom, omenjenim v členu 6. in 7. zakona o drag. dokladah tako, da tudi ti po višini plačilnih stopinj prejmejo poviška analogna drugim nastavljencom;

III.) da se izplača vsem državnim nameščencom, železničarjem in vpojencem nabavni prispevek v iznosu enomeščinskih skupnih prejemkov, kar je za trenutno rehabilitacijo neobhodno potreben;

IV.) da se popravi takoj uredba o izenačenju doklad tako, da se zvišajo te za 150% in da se razširi izenačenje na vse državne nameštence, železničarje in vpojence, brez razlike kategorij;

V.) da se zvišajo pristojbine za vršenje službe izven urada ali izven stalnega službenega mesta za 100%;

VI.) da se reši stanovanjsko vprašanje za državne nameštence in železničarje na ta način, da se nakaze od 1. marca t. l. naprej tudi poduradnikom, slugam in železničarjem, ki do sedaj niso bili deležni te ugodnosti, stanarinska doklada ali pa preskrbi primerno stanovanje v naravi;

VII.) da se omogoči, da se državnim nameščencom kakor tudi železničarjem odpoje stanovanje brez zagiranja primerne drugega stanovanja;

VIII.) da se v slučaju premoštevne uslužbenca od družine izplačuje primerna odškodnina na dvojno gospodinjstvo;

IX.) da se novelira pravilnik k stanovanjskemu zakonu v tem zmislu, da se določi normativ površka za najemnine;

X.) da se razširi veljavnost določb člena 282 prorač. zakona na vse državne nameštence in železničarje v vsej državi;

XI.) da prihodnja vlada, oziroma narodna skupščina v prvi vrsti razpravlja in se zavzame za vprašanje o službeni pragmatiki za državne nameštence, železničarje in vpojence;

XII.) da se vas Kandija in Grm (šola), katere loči samo most čez Krko v Novo mesto in je tam stanujoče uradništvo navezano na novomeški trg, uvrstita v isti razred kakor Novo mesto;

XIII.) da se vpojencem, kateri so bili vpojenci pred uedinjenjem, izplačuje pokojnina v dinarski veljavi in izenači s prejemki sedanjih vpojencev.

C. Pozivljajo vlado,

da nemudoma v polnem obsegu ugodi tu navedenim minimalnim zahtevam, ker je od tega odvisna ne samo eksistenca celokupnega uslužbenstva, ampak tudi rednost in varnost države. Poudarjamo, da je to naša zadnja resolucija, kajti potem bodo sledila dejanja...

Za izobrazbo slepih invalidov. Znani ameriški pravnik William Nelson Cromwell, je poklonil te dni francoski vladi veliko vilo v Parizu, v kateri se bo ustanovila velika tiskarna, ki bo tiskala v prvi vrsti knjige za invalide slepce. Te knjige se bodo delile brezplačno slepim invalidom, katerih se nahaja ogromno število v raznih državah. Število slepih invalidov v poedinah zvezniških državah je približno sledeče: v Franciji 2253, v Belgiji 93, v Ameriki 800, v Angliji 1714, v Italiji 1200, v Rumuniji 400, v Jugoslaviji 500 in na Poljskem 600. W. Nelson Cromwell je predsednik ameriškega združenja za pomoč slepim invalidom.

Dom slepih v Zemunu. Odlično urejen dom za slepce v Zemunu si je pridobil glas enega najmodernejših zavodov za vzgojo invalidov, ne samo v naši državi, temveč tudi v inozemstvu. Oskrba invalidov je v pravem pomenu besede očetovska. Ker se je sedaj že mnogo invalidov izučilo za posamezne stroke obrti in zaradi tega zapustilo zavod, je v njem že okrog 40 izpuščenih mest. Na ta mesta bo zavod sprejel nove slepce-gojence, ki se žele usposobiti za samostojno gospodarsko življenje. V domu bodo imeli poleg brezplačne hrane in stanovanja, šole v pisanju in čitanju in se bodo lahko izučili v sledečih panogah obrti: četrkarstvo, pletarstvo, opankarstvo in trikotarstvo. Po dovršitvi šole

dobri vsak gojence v svojo ustanovitve samostojne obrti od države 2500 Din, od «Fonda slepih» 500 Din, in od «Angleškega podpornega fonda» še 500 Din in celokupno orodje za izvrševanje dotične obrti.

Naše kaznilnice. V vseh kaznilnih zavodih v naši državi se nahaja skupaj 6447 kazencev, od tega 700 ženskih. Moške so dovedle v zapore največ tatvine, potem uboj, politični greh, posilstva, pri ženskah je pa najbolj razširjena tatvina, ki ji sledi takoj umor iz ljubezenski. Kaznilnica je 12 in 2 zavoda za no-doletne (v Beogradu in Begunjah).

Iz življenja in sveta

Kako nastajajo in izginjajo otoki

Brzovjav nam iz Pariza prinaša vest, da je v bližini Indokine vsled vulkanske erupcije nastal nov otok, ki ima v premeru približno 400 metrov ter se dviga 35 m nad morskovo površino. Novi otok je oddaljen približno 60 milj od kopne zemlje.

Ta navidezno nov pojav se v zgodovini naše zemlje periodično ponavlja. Vsakihi sto do dvesto let se pojavi kak nov otok nad morskovo gladino. Najpogostejše se dogaja to v Sredozemskem morju in v Tihem oceanu. Otoki pa navadno ne dosežejo visoke starosti; še preden jih geografi zaznamujejo na zemljevidih, so zopet izginili. Novi otoki se manjšajo in izginejo — jedi za vedno, kdo bi to vedel.

Skrminjo paralelo k novo se pojavljajočim otokom tvorijo otoki, ki baje izginejo in vendar še nadalje obstoje, zlasti v Tihem oceanu. Tako je Robinsonov otok, za katerega se mladina posebno zanima, v zadnjih desetletjih baje večkrat izginit. V resnici pa še vedno skačejo po njem koze, kakor jih je na tem otoku redil že Robinson Kruzo.

Toda vrnimo se k problemu novih otokov. V Sredozemskem morju se je spomladi leta 1864. vršil znamenit dogodek. Sredi morja so se pojavila morska tla ter so se v kratkem času dvignila nad morskovo gladino. Rojstni kraj otoka je bila točka med Sicilijo in afrikanskim obrežjem. Tam se je nenadoma pojavil otok. Na otoku Malti je živila tradicija, ki je sporočala, da se je tam že v prejšnjih časih nahajal podoben otok. Predzgodovina novega otoka je naslednja: Poveljnik sicilijanske jadrnice «Santo Gustavo», Francesco Tirelletti, ki je dne 6. julija 1831. zapustil Maito in bil na potu v Palermo, je opazil na morskovi površini čudovit pojav: opoldne se je dvignila v zrak velika množina vode. Pogumno je plovil proti nenavadnemu pojavu. Ko se je približal na daljavo ene angleške milje, je zaslišal gromu podobno grmenje. Temen vodni curek je švignil kakih 80 čevljev visoko v zrak ter padel potem zopet v morje. Na istem mestu se je pojavil oblak dima. Ta pojav se je ponavljal v kratkem razdobju. Stresljaj vode se je čutil tudi na ladji. Na površini morja so plavale mrtve ribe.

Meseca julija istega leta se je nemški geognost Hoffmann blizil v mali ladji za obrežne vožnje onemu kraju vulkanskih izbruhov ter le na svoje veliko začudenje opazil nov otok, s katerega se je dvigala para proti nebu. Otok je naraščal od dne do dne ter se je spreminjal po svojih dimezijah. Komaj je minulo nekaj tednov, ko so 2. avgusta 1831. Angleži anektirali novi otok. Za nemškimi znanstvenikom Hoffmannom in za Angleži je prišla francoska jadrnica z akademikom Prevostom in slikarjem Jotvilleom na krovu. Medtem so bile vulkanske erupcije že pončiale in otok se je manjšal od dneva do dneva. Koncem 1. 1831. ni bilo po otoku ne duha ne sluha.

Leta 1864. pa je postajalo morje na onem kraju zopet nemirno. Rodil se je zopet otok, ki pa je kmalu zopet izginil pod vodo. V poljasilo tega čudovitega pojava se pripominja, da je na severu Sicilije ob Liparskih otokih, kjer se nahaja ognjenik Stromboli, velika vulkanska pokrajina, katere fundamet sestoji iz lave in vulkanske žilindre. Vulkanski izbruhi ustvarjajo tamkaj otake, ki po preteku daljše ali krajše dobe zopet izginejo.

Zločin in kazen

Ali naj se smrtna kazen odpravi ali še nadalje izvršuje na obsojenih zločincih, to je vprašanje, ki nahaja zelo različne odgovore. Angleži so za smrtno kazen in niti kazni s palico nočejo odpraviti. Nedavno je stal pred porotniki mlad mož iz dobre hiše, ki je bil med vojno letalec, se je parkrat z letalom ponesrečil in postal morfinist. Po vojni je bil postopač, ki je nedavno umoril neko prostitutko in jo nato oropal. Zdravniki specialisti so smatrali obtoženca za duševno bolnega, in priče so izpovedale, da se je že dalje časa vedel abnormno. Nosil je s seboj revolver in govoril, da ustanovi «klub morilcev». Vžle vsemu so porotniki izrekli, da je obtoženec kriv umora in ropa ter da je za zločin odgovoren. Nato je bil obsojen na smrt. Privzno sodišče je smrtno obsodbo potrdilo, dasi so novi psihiatri izjavili, da je obsojenec duševno bolan. Nato je minister za notranja dela, ki ima pravico za pomilostitve, ukazal, naj še trije psihiatri preiščejo obsojenca. Tudi ti so soglasno potrdili, da je zločinec bolan in za svoje dejanje neodgovoren. Nato je minister za smrt obsojenca blaznika pomilostil v

Angloški parlament in alkoholizem. Nedavno se je londonska zbornica bavila z zanimivim predlogom, ki hoče omejiti prodajo in uživanje alkohola na ozemlju Velike Britanije. Doslej je v Angliji veljal zakon, da otroci, ki niso še dosegli 14. leta, ne smejo javno piti piva, a deca, ki ni dovršila še svojega desetega leta, sploh ne sme pokusiti alkohola. Najnovejši predlog zahteva od zastopnikov angleškega naroda, da se prepove uživanje alkoholnih pijač vsem ljudem do 18. leta starosti. Pameten predlog je bil sprejet s 338 glasovi, proti njemu pa se je javilo samo 50 parlamentarcev.

Kriminarno blaznico. Ta pomilostitev je

vzbudila v Angliji splošno ogorčenost in vse zahteva zločinčev. Celo neki sodnik je protestiral, češ, da zločince zatro le najostrejša kazni in pomilostitve jih pomnože. Le če se vsak umor kaznuje s smrtjo, se zboje zločinci. Simulirani znajo najbolje zločinci, zato proč s sentimentalnostjo, ki je na škodo splošnosti. Angleži vztrajajo s tega stališča tudi pri kazni s palico za zločine surovosti. Kdor trpič otroke ali živali ali kdor poškoduje mlade nasade, javne parke in cvetlične zasede, je kaznovan brez parda s palico. Zato so takšne surovosti na Angleškem prav redke, dočim so celo v Ljubljani prav pogoste. Za kazen s palico bi človek vsekakor glasoval, ker pri nas je takih surovih, ki delajo parkom in nasadom škodo ter mestu sramoto, resnično preveč. Tudi surove pijače, ki trpičijo žene in otroke, bi palica najhitreje ozdravila brutalnosti. Kjer vse knjige, pridige in novine ne pomagajo, prav gotovo izda leskova. Angleži so velik kulturni narod, dasi niso sentimentalni.

Žrtvi spolne zablode

Berlinska porota je nedavno razpravljala o slučaju, ki je zbudil veliko senzacijo ne samo v Nemčiji, temveč tudi v inozemstvu. Na zatožni klopi so sedele tri žene. Med njimi sta bili dve obtoženi umora lastnih mož, tretja pa so udeležbe na teh zločinih. Razprava je bila večji del tajna, ker so v njej prišle na dan strašne intimnosti dveh družin ter intimni odnosi obtoženk, katerih ni vezalo prijateljstvo v navadnem pomenu besede, marveč strast, ki se je razvijala tako dolgo, dokler ni popolnoma obvladala dveh bitij ter jima odvzela možnost upravljanja z razumom.

Da privedejo spolne zablode mnogo mož in mnogo žen do strašnih zločinov, tega ni treba šele dokazovati. Kriminalna kronika povsod in v vseh časih nudi to zadetnih primerov na prebitek. Pri moških igra spolni moment veliko ulogo, toda dokazano je, da je žena, kadar pade v oblast spolnega nagona, mnogo strastnejša od moža ter da se popolnoma poživini. To resnico je potrdil tudi berlinski proces, o katerem pišemo.

Ziveli sta v Berlinu dve ženi. Drugo je na drugo v začetku vezalo prijateljstvo, ki pa se je pozneje razvilo v spolno razbrzanost. Mož obeh žen sta to nezdravno razmerje opazila ter se mu začela upirati. Hotela sta ženi razdvojiti. Tu pa je prišlo do konflikta med zakonci. Ženi sta, da ne bi bili iztrgani medsebojni spolni ljubezni, sklenili, odstraniti svoja moža na zverinski način. Izbrali sta si v to svrhu postopno zastrupljenje.

Prva žena je zastupljala svojega moža z arzenikom, kateri se rabi za trovanje podgan in miši. Dajala mu ga je na dan 10 do 15 gramov. Strup je deloval polagoma in mož je od dne do dne bolj propadal. Prestajati je moral strahovite muke. Toda ženi to počasno umiranje ni bilo po godu. Zato je svoji prijateljici pisala pismo, v katerem je dala duška svojem ogorčenju nad tem, da mož še noče umreti. Pisala ji je: «Danes sem mu dala poslednjo dozo arzenika, ker vidim, da prasec še noče crkniti.» Pisem s podobno vsebino je bilo najdenih še več. Žena je na vse načine mučila svojega moža ter ga naposled v resnici spravila na oni svet.

Moža so pokopali in nihče ne bi slutil da je umrl nenaravne smrti, ako ne bi bil prvemu nesrečniku sledil še drugi. Druga žena, prijateljica prve, je namreč svojega moža z istim sredstvom spravila ob življenje. Ko so ga zagreblj, pa so se začele širiti sumnje, da-li je mož umrl naravnim potom? Glasovi so končno prišli na uho oblastem, ki so dale truplo drugega moža ekshumirati in obducirati. Pri obduciji se je pokazalo, da je mož umrl vsled zastrupljenja z arzenikom. Polagoma je prišla na dan cela afera. Žena-morilka se je pri svojem zasiljevanju tako zapletla v protislovja, da ji ni končno preostalo nič drugega nego priznati čisto resnico. Tako je svet izvedel za strašen zločin.

Na zatožni klopi sta se obe morilki vedli tako, kakor da bi bili popolnoma nedolžni. Hoteli sta očividno vzbuditi v sodnikih in porotnikih čut usmiljenja. Toda tega spričo ogabnega medsebojnega razmerja, iz katerega se je rodil zločin, nista mogli doseči. Obsojeni sta bili prva na štiri leta zapora, druga pa na polno leto ječe. Tudi njuna pomočnica je bila obsojena. Da je razsodba končala tako milo, v to so največ pripomogli zdravniški izvedenci, kateri so izjavili, da je pripisati razmerje med obema ženskama in posledice tega razmerja abnormnemu delovanju živčevja pri zločin-

kah. To dejstvo se je upoštevalo kot olajevalna okolnost.

V dneh, ko je bila razglašena razsodba, je ves Berlin stal pod mučnim vtisom nenaravnega življenja teh dveh žensk. Sodniki in porotniki v tej obravnavi pa menijo kljub mli razsodbi, ki so jo izrekli proti obema zločinkama, da bodo s svojim pravorekom ugodno vplivali na podobne izrastle spolnega življenja v nemškem narodu. Narod, ki se v tem pogledu ne zna brzditi in se predaja valovom strasti, prej ali slej utone v močvirju pohote. To velja v enaki meri za Nemce in za vse druge naroda.

Ali je bila Devica Orleanska res sežgana?

Da je bila junaška francoska devojka, Jeanne d'Arc, znana pod imenom Devica Orleanska, v resnici sežgana, se smatra kot neoporečno zgodovinsko dejstvo. Kljub temu zatrjuje sedaj neki moderni zgodovinar, da ona ni bila sežgana, ampak mesto nje samo neka lutka. Koliko je na tem resnice, ne bomo razmotrivali. Vsekakor je pripovedka tako interesantna, da zasluži pozornost. Evo, kaj pravi:

Pet let po smrti Jeanne d'Arc, se je pojavila v Metz mlada deklica, ki je izjavila, da se piše Jeanne d'Arc. Mnogi so jo osebno videli, ko je stala poleg kralja, držel v roki zastavo. Bili so popolnoma prepričani, da je to ona, vendar so poklicali še njene brate. Ti so prišli in takoj spoznali svojo sestro, o kateri so mislili, da je bila sežgana. Končno so se spomnili, da je imela njihova sestra za ushom rdečo liso. Tudi to je bilo točno. Devojka je imela tako liso in njeni bratje so bili popolnoma prepričani, da imajo pred seboj sestro.

Predsednik občine ji je dal konja, upravnik mesta pa ji je ponudil meč. Takoj je dokazala, da je znala tako spretno jahati kakor Jeanne d'Arc. In tako je deklica zmagovalno odhajala v Bokuler, kjer jo je pričakovala ogromna množica naroda. Kakor Devica Orleanska, je nosila tudi ona možko obleko in stalno govorila o svojem poslanstvu. Mnogi so verovali, drugi zopet ne. Nekateri so trdili, da je to čarovnica, ki se je napravila za Jeanne d'Arc. Drugi zopet so jo smatrali za svetnico in ji prinašali darove. Njen starejši brat je odšel z njo na dvor, kjer jo je kralj Karel sprejel s veseljem in bogato nagradil.

Takrat je živila v Arlonu knežinja Luksemburg, hudobna ženska, ki je verovala v čarovnije. Zahtevala je kako osebo, ki bi znala delati čudeže, bodisi svetnico, bodisi čarovnico. Poklicala je imenovano deklico, ki se je takoj odzvala in živila z njo v palači. Kmalu so se razširili glasovi, da je deklica razbila neko čašo na stotine kosov in jo potem zopet sestavila. Glasovi so prodrli do velikega inkvizitorja v Kölnu, ki jo je poklical na odgovor in potem imenom cerkve javno proklel.

Dalje se pripoveduje, da se je deklica spoznala s plemičem Robertom Armonzom, se zaljubila v njega in se z njim poročila, nakar je odšla v Metz. Iz zakona sta se rodila dva otroka: eden moškega, eden ženskega spola. Takrat so častniki mesta Orleansa priredili na čast osloboditvi mesta banket in poklicali tudi Devico Orleansko. Na banketu so ji izročili kot osvoboditeljico mesta zlato škafličico. Stroški banketa in škafličice se dobe še sedaj v mestnih računih. Kmalu nato pa je ona napravila korak, ki je imel zanj usodno posledico. Hotela je posetiti Pariz, toda oblasti so se preplašile, da ne bi vznemirila narod, nakar so jo aretirale in obsodile, da je morala stati na mramornati ploči zunaj palače, kjer jo je svet zasmejal kot lažnjivo Jeanne d'Arc.

To so poslednji podatki o njej. Od tega trenutka dalje ni več nobene vesti o nadaljnjem življenju te deklice.

Nov tip francoskega veletopa.

V francoskem mornariškem arznalu Ruelle so nedavno vili nov veletop, ki meri 21 m. Njegova cev tehta 89 ton, s podlago vred pa 230 ton. Veletop bo lahko izstreljeval projekte težke 430 kg na daljavo 75 km. Veletop je namenjen za nabrežno obrambo francoske države. Tako se približujemo — idealu razorožitve.

Koliko stane steklenica piva v Rusiji? Steklenica piva v Rusiji stane nič manj nego 300 tisoč rubljev, kar odgovarja predvojni vrednosti 22 kopejk. Kljub temu, da je ta pijača jako draga, se prav pridno učičuje in pivovarji baje zaslužijo ogromne vzote pri svoji obrti. Tvorinčari so torej tudi pri komunistih dobro privilegirani.

Svila, čipke modni nakit!

A. Štegovič nasl. R. Soss

Ljubljana, Mestni trg štey. 19.

Skupščina Jugoslov. Kolesarskega Saveza

V nedeljo se je vršila v Zagrebu glavna skupščina Jugoslov. kolesarskega (kolesarskega) saveza. Skupščina je bila dobro obiskana in je potekla v najlepši harmoniji, kakor upravičuje upanje, da se bo naš kolesarski sport tudi v letošnji sezoni povoljno razvil.

Poročila funkcionarjev in zastopnikov podsaveza so bila odobrena in odboru izrečen absolutorij. V novi odbor so bili voljeni gg.: predsednik: Franjo Kiselj (Orao, Zagreb), podpredsednik: Vladimir Wetler (Sokol, Zagreb) in Albin Šiško (Ilirija, Ljubljana), tajnika: Leopold Rimay (Orao, Zagreb) in Stanko Grund (Gradnanski, Zagreb), blaginik: Jura Fröbe (Orao, Zagreb), vodja: Franjo Franković (Sokol, Zagreb), podvodja: Fran Ogrin (Ilirija, Ljubljana); odborniki: Aleksander Ruzner, Mirko Zlot, Hinko Bogović in Josip Potnik (Zagreb), Josip Grudner (Belovar), Vitoimir Duić (Karlovac), Petar Asanović (Split) in Mirko Nardin (Ljubljana); namestniki: B. Prevedar in A. Kurešević (Zagreb) ter F. Porenta (Ljubljana), revizorja: V. Krčević in S. Pintarić, oba iz Zagreba.

Dirka za prvenstvo Jugoslavije se bo vršila letos 2. septembra na progi Ljubljana — Zagreb, dirka za gorsko prvenstvo pa 16. septembra na Sleme pri Zagrebu. Ako ne bo prevelikih ovir zaradi prestopa meje, se bo vršila 29. julija mednarodna dirka na progi Gradec — Zagreb, dolga okrog 230 km. Savez je zaprosil za sprejem v mednarodno kolesarsko zvezo v Parizu. Ako bo prošnja pravočasno rešena, se bo udeležilo par naših najboljših dirkačev tudi tekme za svetovno kolesarsko prvenstvo, ki se vrši letos v Švici.

Podrobnosti o tekmi Moravska Slavija: Hašk v Brnu

Sportnik v Brnu nam pošlila o zadnji tekmi med Haškom in Moravsko Slavijo, o kateri smo že poročali, še naslednje zanimive podrobnosti:

Prisrčno pozdravljen od občinstva je Hašk nastopil v Brnu proti Moravski Slaviji skoraj v isti postavi kot 10. t. m. v Pragi proti D. P. C. Edino v obrambi je mesto ranjenega Vrbanića igral Sterk ter Šojat mesto Kalma. Haškovi so prišli v Brno šele na dan tekme. Dve uri in pol po njihovem prihodu se je že pričela tekma, ki je povsem odgovarjala v svojem poteku onemu, česar se je pričakovalo. Ne bo potrebno poudarjati, da si je stavi prvak Z. N. P. preveliko nalogo igrati dva dni zaporedoma v dveh različnih mestih s kluboma, od katerih predstavlja D. P. C. prvo kontinentalno klaso v nogometu. Rezultat, ki ga je Moravska Slavija dosegla v svoji zadnji tekmi z D. P. C. (6 : 4 v prid D. P. C.) pa najbolje priča tudi o moči brnskega kluba.

Uspeh Jugoslovancev v Pragi je sijalen, vendar pa jih je stal toliko napora, da je bila njihova utrujenost vidna pri tekmi v Brnu. Kljub temu je treba priznati, da je tudi izid brnske tekme jako časten. Pričakovati je bilo z ozirom na navedene okoliščine in pa na to, da so Haškovi fizično precej šibki, večjo razliko golov. Razmeroma ugoden izid je pripisovati predvsem izredni hitrosti Zagrebčanov. Je to Haškova najmočnejša stran, ki je prišla predvsem napram težki Slaviji do očitne veljave.

Tekma Hašk : Mor. Slavija je bila za vsakega gledalca najlepši dokaz, ki pokaže vse trditve o surovosti nogometnega sporta. Uživali smo pri tej vseskozi fair in prijateljski tekmi med Čehoslovaki in Jugoslovani. Bolj, ki je v poedinih fazah dosegel izredno hitro tempo, je vodil sodnik Humpolík tako vzorno, da so mu igralci obeh moštvoev po končani tekmi čestitali.

Odlučitev tekme je padla takoj začetkom v šestih minutih, in sicer na ta način, da je leva zveza Slavije ustrelila v prazna Haškova vrata. Friedrich, sicer najboljši mož na polju, je napravil majhen izlet pod noge napadalca, hoteč si prilastiti žogo, toda smolo ima lahko tudi najboljši vratar — spodrsljiv. Dolgi Friedrich na zemlji — mreža prazna — gol — urnebesni aplavz. Trenutek največje napetosti je bil prekoračen. Pri obeh moštvih je bila obramba boljše od napada. Kot že povedano, se odlikuje Hašk s svojo hitrostjo in pa z lepo igro z glavo. Niti eden od napadalcev pa ni bil dober strelec. Slavija je bila tehnično boljše.

Hašku mora biti tako češkoslovaški kakor jugoslovanski sportni svet hvaležen: Izbrisal je s svojega brnske tekmo vse one nečloveške sponine, ki sta jih zapustili zadnji dve tekmi med Čehoslovaki in Jugoslovani v Zagrebu. Upamo, da bodo sedaj po Hašku še drugi naši klubi posetili bratsko republiko.

Jugoslovanski atletski rekordi

V nastopnem objavljamo vrsto nekaterih jugoslovanskih atletskih rekordov kakor so sledili drug drugemu. Pri tem so vključeni tudi rekordi, doseženi leta 1922:

Stafeta 100+200+400+800: 1. Hašk (Zaje, Sterk, Kirin, Dobrin) 4:21,2, postavljen 12. junija 1919; 2. Hašk (Egora, Rukavina, Kojić, Schneller), 4:01, postavljen 14. junija 1922.

Stafeta 100+200+400+800: 1. Re- prezentanca JLS (Perpar, Popović, Kojić, Misković) 8:38, postavljen 7. septembra 1922.

Stafeta 4x100: 1. Hašk (Matz, Berković, Egera, Kirin) 48,2, postavljen 20. junija 1920; 2. Lahkotiletski savez za Hrvatsko in Slovenijo (Matz, Sladović, Vuković, Kirin) 47,6, postavljen 25. junija 1921; 3. Hašk (Rukavina, Kojić, Kirin, Matz) 47 sek., postavljen 11. septembra 1921.

Pešhoja na 8 km: Mirko Dobrin (Hašk) 15:45,2, postavljen 8. septembra 1922.

Skok v višino z zaletom: 1. Zdenko Grund (Maraton, Zagreb) 155 cm, 13. julija 1919; 2. Milivoj Rogoz (Concordija, Zagreb) 160 cm, 20. junija 1920; 3. M. Rogoz (Concordija) 169,25. junija 1920; 4. Dragutin Telesko (Zel. S. K. Vel. Bečkerek) 169,5, 5. junija 1922; 5. Vinko Zengna (Maraton) 170,5, 10. septembra 1922.

Skok v višino brez zaleta: 1. Mil. Sekulić (Concordija) 129, 13. julija 1919; 2. Mil. Sekulić (Concordija) 133,5, 19. julija 1920; 3. Aleksander Spahić (Srp. sportni klub, Sarajevo) 134,5, 2. oktobra 1920.

Skok v daljavo z zaletom: 1. Dr. T. Lukaš (Srp. sportni klub, Sarajevo) 638 cm, 12. junija 1919; 2. Janko Ruljić (Concordija) 641 cm, 2. julija 1921.

Skok v daljavo brez zaleta: 1. Kosta Jovanović (Hašk) 282 cm, 12. julija 1919; 2. Stanko Buligan (Hašk), 290 cm, 30. maja 1920; 3. Rado Lorković (Hašk) 298,5, 20. junija 1920; 4. Aleksander Spahić (Srp. sportni klub, Sarajevo) 304,5 cm, 2. oktobra 1920.

Skok ob palici: 1. Zdenko Grund (Maraton) 283 cm, 13. julija 1920; 2. Ljubiša Ivković (Soko, Beograd) 296 cm, 7. junija 1922; 3. L. Kovačić (Hašk) 301 cm, 10. septembra 1922.

Službene objave LNP

(Iz seje poslovnega odbora dne 22. t. m.) Na znanje se vzamejo prijave prijateljskih tekem za 25. marca Hermes - Grafika iz Zagreba in Primorje rez. — Svoboda Ljubljana.

Na znanje se vzame dopis SK. Slavija, Ljubljana d. d. 18. marca ter dopis SK. Svoboda Ljubljana d. d. 20. marca.

SK. Ptuj v Ptuj se sporoča v odgovor na dopis z dne 21. marca, da mora igralca Schuster I. še enkrat pravilno prijaviti.

Vsi klubi se opozarjajo na zaključek upr. odbora JNS, objavljenega v Službenem glasniku št. 50.

Citajo se za SK. Slovan: Kerne Ivan. Ponovno prijavljen član kluba s pravico nastopa z dne 25. marca. Nadalje: Jereb Slavko, Škodlar Lado, Wohlmut Pavel, Večerin Adolf, Bučik Stane, SK. Jadran: Matejas Alojzij, Sever Ivan, Potokar Gabrijel, Zupančič Evgen, Plevel Vinko, Zbogar Stane, Gradisar Danijel, SK. Slavija: Blaznik Anton, Pogačar Tomaž, Svoljšak Bernard, Petrič Silvester, Okleki Stane, Vseled preklica prijave za SK. Slovan se vzame prijavi Vrtačnik Milana za SK. Ilirijo na znanje. Navedeni igralci imajo pravico nastopa s 3. aprilom 1923.

Nadalje se čitajo za SSK. Maribor: Senica Rudolf, Sotenšek Alfons, Fabjan Milan, SK. Svoboda, Maribor: Wagner Josip, Otokar Ivan, Frančič Ernest, Majdič Karel, Jeršek Rudolf, Fasching Josip, Cerjak Ivan, Vogrinec Rudolf. Navedeni igralci imajo pravico nastopa z 10. aprilom 1923.

Prijava Jenisy Maks in Steiner Ivan za SK. Svoboda, Maribor, se odstopa v verifikacijo JNS s prošnjo, da izposluje odpustnico od O. F. B.

Zabranjuje se igranje od 27. marca do 27. septembra 1923 vsled prestopa iz MAK. v SK. Svoboda Maribor: Schoster Adolf in Polić Ivanu ter po § 10 O. p. Strbič Filipu, bivšemu članu SK. Slavije. Veliki Bečkerek. Vsled prestopa iz SK. Svobode Moste v SK. Slavijo: Toplak Martinu, Svetek Janku in Plevel Franju.

Vsled odjave kluba MAK. Maribor z dne 1. oktobra 1922. za Nemec Franca in Nemec Aleksandra čita se iste za SK. Maribor s pravico nastopa s 14. aprilom 1923.

Vsled dopisa in pojasnila SK. Ilirije z dne 21. marca se ukine kazensko postopanje proti Durčić Dimitriju ter se čita istega po § 10 O. p. za SK. Jadran s pravico nastopa s 27. septembrom 1923.

Tajnik II.

Otvoritev prvenstvene nogometne sezone v Ljubljani. V nedeljo so bile v Ljubljani štiri prvenstvene tekme: Slovan : Slavija 5 : 0 (2 : 0). Veliko difference si je priporil Slovan z odločnim napadom, doč. sta bili sicer moštvi v polju precej enakovredni. Slavija dobro napreduje. — Jadran : Lask 3 : 0 (1 : 0). Jadran je nadkriljeval nasprotnika v obrambi in skupnosti igre. Že sedaj se opaja, da so moštva letos mnogo bolj izenačena kakor lani, zato pri nadaljnjih tekmah presenečenja niso izključena. — Prijateljska tekma Svoboda, Ljubljana : Primorje rezerva ni nudila ničesar zanimivega in je končala 3 : 2.

Zagrebska Grafika je v nedeljo s 0 : 4 (0 : 1) podlegla v Ljubljani Hermesu, ki je nastopil s par rezervami in Ilirijanom Dolinarjem kot gostem, a igral v splošnem slabše, kakor smo vajeni od lanske sezone. Grafika je poklonila Hermesu v spomin lepo zastavico. Tekmo je vodil G. Hms. Posebnega užitka ni nudila — Grafika ima še pre malo treninga — in je bila tudi slabo obiskana.

Primorje, Ljubljana : Rapid, Maribor 3 : 3 (1 : 2). Primorje je gostovalo v nedeljo v Mariboru, kjer se je merilo s tamkajšnjim Rapidom. Tekma je ostala neodločena. V prvem polčasu je bila nekam mrtva in monotona, v drugem polčasu pa se je odvila in nudila v zadnjih 15 minutah prav lepo in napeto igro. Mariborčanom manjka kombinacije, ugajajo pa z brzi in odločnostjo in napadu. Najboljši del moštva je obramba. — Ljubljancje se niso mogli znati na razmeroma malem Rapidovem igrišču in so igrali vse preveč raztrgano. Najslabša je bila obramba. Sele v drugem polčasu se je Primorje povzpelo in naposled prevzelo vodstvo. Tudi obramba se je zboljšala. Prav dobri pa so postali krilci in napadalci. Sodnik g. Nemec ni mogel preprečiti mestoma preostre igre s strani Mariborčanov.

Prvak Maribora S. K. Maribor je podlegel v nedeljo v prijateljski tekmi s Svobodo 1 : 2. Poraz je bil zaslužen, ker se nahaja Maribor v prav slabi formi.

S. K. Celje : Atletiki 3 : 3 (0 : 2). Nedeljska tekma, ki je imela namen, izbrati igralce za reprezentančno tekmo proti Mariboru, je končala neodločeno. Igralcem se je sicer videlo, da jim tiči še zima v nogah, vendar pa je bila tekma kljub temu zanimiva in je pokazala, da ima Celje dovolj dobrega materiala na razpolago.

Nedeljske nogometne tekme na Dunaju so pomaknile Rapida za 4 točke pred Amaterje, Admirlo pa vrgle za 4

točke nazaj. Njeno mesto je zavzel Wacker. Važnejši rezultati so: Sportklub : Floridsdorf 2 : 0, Hakoah : Admira 6 : 1, Rapid : Rudolphshügel 6 : 0.

Dunajski klubi na Češkem. V Pragi so porazili Amaterji Sparto 6 : 0, v Bratislavi Vienna : Bratislava 3 : 2, v Brnu pa je podlegla Hertha Makabiju z 1 : 2.

Seja upravnega odbora Ljublj. nogometnega podsaveza se vrši v četrtek 29. t. m. ob 20. uri v lokalu Sportne zveze. — Tajnik.

O Velikonočnih praznikih gostuje v Ljubljani T. u. SV. München v. 1860. Igra dve nogometni tekmi proti SK. Iliriji. Z ozirom na veliko zanimanje za te sportne prireditve vsled kvalitete monakovskega kluba in vsled njegovega lepega nastopa povodom lanskega gostovanja v Ljubljani oskrbi Ilirija počenši z 28. t. m. predprodajo vstopnic pri trdnici J. Gorec, palača Ljubljanske kreditne banke.

Ilirija igra 12. maja v Bratislavi proti S. K. Bratislava in 13. maja na Dunaju proti Wiener Sportklubu. Tozadnevna pogajanja so bila pravkar zaključena. Revanžna tekma med Bratislavo in Ilirijo v Ljubljani se vrši 19. julija. 10. maja bo prisostvovala Ilirija na Dunaju tekam med Sparto in Amaterji ter med M. T. K. iz Budimpešte in Wiener Sportklubom.

Redek jubilej: Znamo češki internacionalc Hojer je prošlo nedeljo igral že svojo 250. tekmo za Sparto, in sicer v tekmi z Vienno.

Gospodarska vprašanja

Nemška zunanja trgovina v letu 1922

Te dni so bili izdani uradni podatki o nemški zunanji trgovini za leto 1922. Po tej statistiki je nemška trgovinska bilanca za lansko leto pasivna za 2-2 milijarde zlatih mark. Ta številka je tako ogromna, da se zdi nemogoča. Vrednostni podatki so se sestavljali le približno, zato gotovo tudi ni točna. V naslednjem navedemo nekatere številke o izvoznih in uvoznih množinah v lanskem letu v primeri z zadnjim predvojnim letom:

	1913.	1922.	1913.	1922.
Živa živina	1.800	303	17	53
živila in				
pišce	117.005	50.736	53.682	14.429
sirovine				
in pol-	597.010	388.767	500.255	142.719
gotovi				
izdelki	12.493	18.946	93.181	58.362

Pri uvozu se opaja v primeri s predvojnimi dobo močno nazadovanje živil in pišč. To gotovo ne pomenja, da Nemčija prideluje sedaj več poljskih produktov, ker je poleg drugega izgubila še važne pokrajine, ki so dajale preveč poljske produkcije, temveč da je Nemčija sedaj tako revna, da ne more uvažati in je zato prisiljena — zlasti nižji sloji in tudi srednji sloji — trpeti pomanjkanje.

V letu 1913. se je pšenice in rži uvozilo za 14-2 milijona q več nego izvozilo. V letu 1922. je znašal prevešek uvoza nad izvozom pšenice in rži 19,3 milijona q. Nazadovanje nemške produkcije krušnega žita znaša napram letu 1913. 73 milijonov q in se je nadomestilo samo deloma s tem, da je izvoz nemškega žita skoraj popolnoma prenehal, dočim pa se je uvoz žitih žit že nekoliko zmanjšal. V letu 1913. se je uvozilo pšenice 25,5 milijona in rži 3-5 milijona q. v letu 1922. pa pšenice 13-9 milijona in rži 5-4 milijona q. Med živili, katerih uvoz je v veliki meri nazadoval, so: krmila, mleko, sirovo maslo, sir, maslo, kava, čaj, ribe itd. Več se je uvozilo med drugim sladkorja, margarine, olja za prehrano itd. Zanimivo je, da se je uvoz likerja napram letu 1913. skoro za trikrat pomnožil, a padel je uvoz vina in piva.

Znatno je padel tudi uvoz nekaterih važnih sirovin, tako rjavega premoga, kemičnih sirovin in polfabrikatov, lesa, sirovin za svilno, bombažno in volneno tkaninsko industrijo.

Posebno opazno za napredek nemškega narodnega gospodarstva je razvoj zunanje trgovine z gotovimi izdelki: dočim je uvoz napram predvojni dobi znatno narasel, je izvoz padel za 38 odstotkov množina. Uvoz gotovih izdelkov je namreč znašal: leta 1913. 12-5 milijona in leta 1922. 18,9 milijona q; izvoz: leta 1913. 93,2 milijona in leta 1922. 58-4 milijona q.

Nemška zunanja trgovina se je torej po svojem obsegu znatno zmanjšala in se razvija za nemško gospodarstvo zelo neugodno. Iz gornjih številk se končno tudi vidi, da nemška konkurenca na zunanjih trgih pač ni nevarna, kakor sta jo hoteli prikazati angleška in francoska industrija.

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (26. t. m.): baška pšenica 2 vagona po 457,50, ječmen ponudba 315, oves 2 vagona po 295, kuruza promptno ponudba 252,50, 2% kasa en vagon 260, suha kuruza 1 vagon 300, za maj 10% kasa ponudba 252,50, za junij 10% kasa 5 vagonov po 280, moka «0» ponudba 650, otrobi v vrečah iz jute ponudbe 165, v papirnatih vrečah ponudba 160, fižol bel baški 2 in pol vagona 465. Tendence slaba.

Zagrebski tedenski sejem (24. t. m.) je slabo uspel. Cene za kg žive teže: teleta 13—13,75, domače svinje 23,75 do 26,75, slabše sremse 23,50—26, bosanske krave 11—12. Seno se je tržilo po 187,50—210 Din za a.

Zagrebski živinski trg. Prošli teden je vladala na zagrebškem živinskem trgu precejšnja stagnacija. Izvoz je znatno oslabil. Slabo blago se je izvažalo na Dunaj, boljše v Italijo. Zaklana živina se izvažala v Francijo in Češkoslovaško. Cene so bile prošli teden za kg žive teže povprečno: svinje debele 25—28, mesnate 22,5—25, voli I. 12,5—16,5, II. 10 do 12,5, III 5,5—10 Din.

Tedenski pregled z živega trga. Iz Zagreba poročajo: Prošli teden je bilo na žitnih tržiščih precej mrtvo. Pšenica se je ponujala v veljavi v manjših količinah po 450—457,5. Rž je notirala v Bački 350—375. Ječmen iz Bačke se je ponujal lažji po 325, težji po 375, sremški za krmu po 305—310, za pivovarne pa po 375—400. Oves so ponujali po 292,5—297,5. Kuruza slaba baška se je tržila po 257,5 s postaje v Bački, sremška pa po 275—280. Pšenična moka se je kljub bližajočim praznikom slabo prodajala; št. «0» je notirala 687,5—700 z vrečami iz jute z tvornice postaje. Otrobi so se plačevali drobni po 170—190, debeli po 250 Din. Izvoz je radi nestalnih valutnih prilik povsem ponehal.

— Dodite previdni napram lesnim agentom iz Italije. Kakor doznavamo, je bilo v zadnjem času več lesnih izvoznikov znatno odškodovanih, ker so v preveliki zaupljivosti brez zadostnega zagotovila izvažali les nesolidnim firmam v Italijo. Zlasti mali lesni izvozniki se opozarjajo, naj se držijo rajši večjih izvoznih tvrtik, ki položaj bolje poznajo. V vsakem slučaju je dobro, da se neizkušeni lesni izvozniki informirajo pri starih izvoznih firmah.

— Razprodaja trgovskih zalog. Prejeli smo: V Ljubljani se ponavljajo slučajji, da razglase trgovske tvrdke razprodajo svojih zalog po časopisih in potem lepakov. To je pa protizakonito. Vsaka tvrdka, ki hoče priti iz kateregakoli vira z razprodajo svojih zalog, mora naprositi za dovoljenje obrtno oblast. Gremij trgovcev opozarja svoje člane na tozadnevna zakonska določila ter jim svetuje, naj se jih strogo drže, da ne pridejo v nepravilne pri obrtni oblasti.

— Zahteva pivovarjev. Zastopniki industrije piva so izročili prometnemu ministru spomenico, v kateri zahtevajo, da se transporti sodčkov za pivo odpravljajo kot brzovozno blago. Industrija piva trpijo veliko škodo, zlasti za časa poletja, ker se sodčki zadržujejo po železniških postajah.

— Carinski dohodki. Iz Beograda poročajo, da znašajo dohodki od glavnih carinarnic v prvi dekadi meseca marca 46.819.237 dinarjev v srebru. Carinski dohodki od početka tega proračunskega leta, to je od 1. avgusta 1922. do 10. marca t. l. pa znašajo 854.517.848 dinarjev v srebru.

— Preiskava proti zavodom, ki izbegavajo izplačevanje kuponov 7% posojila. Direkcija državnih dolgov je odločila, da uvede preiskavo proti denarnim zavodom, ki izbegavajo izplačevanje kuponov 7% posojila. Tem zavodom se namerava odvzeti pravica trgovanja z valutami in devizami.

— Kongres jugoslovanskih trgovinskih zbornic. Upravna odbora trgovinskih zbornic v Skoplju in Soluni sta poslala ministru za trgovino in industrijo ter vsem zbornicam v Jugoslaviji predlog, da naj bi se vsako leto vršil kongres vseh jugoslovanskih zbornic. Kongres naj bi se menjaje vršili v Beogradu, Zagrebu in Skoplju.

— Slovenski promet z Grčijo še ni upravljen. Zaradi velikih poplav v južni Srbiji železniški promet med Grčijo in našo kraljevino še ni upravljen.

— Izvoz žive živine v Češkoslovaško dovoljen samo za klanje. Iz Beograda poročajo, da je naše poljedelsko ministstvo zabranilo izvoz žive živine v Češkoslovaško. Živino je dovoljeno izvažati le, ako se dokaže, da bo uporabljena za klanje. Ta zabrana je bila izdana zaradi te-

ga, ker je češkoslovaška vlada prepovedala uvoz plemenske živine, a dovolila samo uvoz živine za klanje.

— Veliki Bečkerek dobi carinarnico. Na prošnjo trgovcev in industrialcev iz Velikega Bečkereka je direktor carin odobril, da se tam osnuje carinarnica.

— Izvoz glavnih predmetov v I. 1922. Pregled izvoza glavnih izvoznih predmetov za I. 1922 je žito 29.897.367 kg v vrednosti 110.544.020 dinarjev, kuruza 11.464.296 kg v vrednosti 35.678.061 dinarjev, moka 23.277.932 kg za 115.846.916 dinarjev, 422.713 kg za 2.684.094 Din, fižol 7.451.667 kg za 21.939.231 Din, krompir 4.928.990 kg za 7.028.090, suhe češnje 40.443.380 kg za 185.719.746, starben le 617.600.889 kg za 452.058.612 Din.

— Izvoz klavnih konj na Dunaj. V zadnjem času je nastalo veliko povpraševanje po naših klavnih konjih od strani dunajskih mesarjev. Veliko je povpraševanje zlasti po konjih iz osiješke okolice. Cene se gibajo od 20 do 28 kron za kg žive teže. Tedensko se izvozi iz Osijeke na Dunaj 3 do 4 vagona konj za klanje.

— Nova tvornica testenin, d. d. «Vlasta», se je otvorila v Splitu. Tvornica je moderno urejena.

— Avstrijska zlata pariteta znaša od 20. t. m. do 1. aprila 14.500 avstrijskih kron (nespremenjena).

— Češkoslovaška vlada ne namerava sanirati propadla banke «Bohemia». Iz Prage poročajo: Češkoslovaška vlada odločno zanikaje vesti, češ, da namerava ona votirati 80 milijonov Kč v svrhu sanacije banke «Bohemia».

— Zrtev poloma «Bohemles». Iz Prage poročajo: Bančna tvrdka, komanditna družba Fischl & Bondy v Pragi je zaprosila za uvedbo poravnalnega postopanja, ki čemer je bila prisiljena zaradi petdnevne ruha, ki je prišel na firmo na podlagi dogodkov pri banki «Bohemia». Pšenična znašajo 26 milijonov, a aktivna 24 milijonov Kč. Tvrdka ponuja upnikom 80 odstotno poravnano, vendar upa, da bo mogla v slučaju mirnega poteka likvidacije zadostiti svoje upnike, v prvi vrsti vložitke s polnim 100%. Tvrdka Fischl & Bondy obstoja te 31 let.

— Padec madžarske krone in cene. Iz Budimpešte poročajo: Zaradi rapidnega padanja madžarske valute cene žit in živinskih potrebščin silno naraščajo. V nedeljo se je podražil kruh za 20%, tobak za 100% in tramvajске cene za 70 do 80%.

— Mednarodni tobačni sejem v Budimpešti. Med 13. avgustom in 15. septembrom se priredi v Budimpešti tobačni sejem v obliki izložbe tobaka in tobačnih izdelkov.

— Položaj na madžarskem vinskem trgu. Izvoz vina iz Madžarske miruje še vedno. Ker pa domači konzum raste, naraščajo tudi cene vina. Navadna vina stanejo 60 do 200 madž. kron, tokajsko in ostala fina vina pa 1800 do 2400 madžarskih kron.

— Polom italijanske banke v New Yorku. Iz New Yorka poročajo, da je italijanska bančna firma Bratje Tisbo v New Yorku falirala. Sebi banke so pobrali nad dva milijona dolarjev deponiranega denarja in zbežali. Oškodovani so večinoma italijanski izseljeniki.

— Polom berlinske veletrgovke. Iz Berlina javljajo: Kovinska firma H. Zirne & Ko. se je proglasila za insolventno. Baje znašajo obveznosti 10 milijard in nekriti saldo samo dve in pol milijarde mark.

— Nemške banke proti uvedbi kontov v zlatih markah. Predsednik osrednje zveze nemških bank je proučil vprašanje uvedbe tako zvanih kontov v zlatih markah in je zavzel odklonilno stališče, češ, da mora osrednja zveza resno svariti pred uvedbo takih kontov, to je dobrovpišnih kontov v valuti, ki sploh ne obstoja, za katerih kritje bi mogla poskrbeti banka, ki vodi konto, le potem na kupov dolarjev.

— Produkcija tobaka v Bolgariji. V letu 1922. je znašala produkcija tobaka v Bolgariji 20.173.795 kg napram 15 milijonov 470.810 kg v letu 1921. Površina zemlje posejane s tobakom je znašala leta 1921. 223.498 kvadr. m, a leta 1922 238.272 kvadr. m.

— Borba za albanski petrolej. V Rimu se izdeluje načrt, ki bo predložen albanski vladi glede pridobivanja petroleja na albanskem ozemlju. Albanski vladi je stavila ponudbe tudi Anglija, a je podoba, da bodo Italijani izpodrinili Angleže in tako sami izkoristili albanske petrolejske vrelce. Borba med angleškimi in italijanskimi interesi se nadaljuje.

— Nazadovanje švicarskega franka. V zadnjem času je opaziti, da je švicarski frank prišel napram težkim devizam padati. Tako je n. pr. v New Yorku padel frank tekom tega meseca od 18-76 na 18-55 (za 1-1 odstotka), v Londonu je padel v zadnjih 14 dneh od 25-17 in pol na 25-37 in pol (za 0-8 odst.), v Parizu od 810 na 884-

Izvršitev smrtnih obsodbe v Mariboru

Justifikacija morilca Lichtenwallnerja. — Iz življenja pokvarjenega človeka

Maribor, 26. marca.

Danes zjutraj ob 7. je razvnel mrtvaški zvonec svoje ječečo pesem savrščencu, nad katerim je strogost zakona izrekla svojo najhujšo obsodbo. Na dvorišču tukajšnjega okrožnega sodišča je bil obešen 52letni čevljar Andrej Lichtenwallner, večkratni morilec, prototip pokvarjenega suroveža. Šel je v smrt brez kesa in brez vidnega znaka strahu. Se, ko ga je zagrabil krvnikova roka, je vztrepetal...

Justifikacija Lichtenwallnerja je po prevratu prva smrtna obsodba, ki je bila izvršena v naši ožji domovini Sloveniji. Naj se o smrtni kazni misli, kakor se hoče, dejstvo je, da so se v zadnjem času zlasti v mariborskem okrožju pred porotami kar vrstili strahoviti slučajni umorov, ki so v svoji bestialni surovosti kar kričali, da jih človeška družba osveti z vso ostrino zakona. V vojni propadla morala zahteva najenergičnejšo zaščito in v vseh državah vilimo, da se sodna oblast zopet zateka k najskrajnejšim sredstvom kazni in ostrašitve.

Justifikacija morilca Lichtenwallnerja postavlja svaričen primer, da je druga odločena neusmiljeno zatreti one izvrške človeštva, ki tvorijo strahovito rak-rano na zdravem telesu naroda. Morilec Lichtenwallner je bil prototip onih izmečkov človeštva, ki se zlasti po vojni pojavljajo pred našimi porotami kot brezvestni uničevalci življenja. V naših poročilih o porotnih razpravah smo razvili marsikatero temno sliko iz krajev, kjer pogostoma pod krinko pobožnosti in krščanskega življenja reži obraz naravnost strahovite pokvarjenosti...

V javnosti je ostalo skoraj neznano, kakšna žaloigra se bo odigrala danes v Mariboru. Le «Jutra» je v nedeljo naznanilo, da se izvrši «prihodnje dni» smrtna obsodba nad morilcem. Šele včeraj se je po mestu raznesla vest, da je prišel iz Sarajeva krvnik in da postavlja na dvorišču okrožnega sodišča vislice...

Prihod krvnika.

V sredo je prišlo v Maribor uradno sporočilo, da minister pravde kralju ni predložil pomilostitve Andreja Lichtenwallnerja in da naj se postopa z obsojenecem v smislu zakona. Takoj je bil obveščen krvnik Seifert v Sarajevu, ki pa sam ne izvršuje več strašnega posla. Mesto njega je prišel njegov namestnik Florijan Mausner, a še enim pomočnikom. Rabil sta pri sebi pod njunim nadzorstvom na dvorišču okrožnega sodišča postavljene močan steber s kljuko na vrhu ter malimi stopnicami. Vislice so bile pripravljene...

Sodišče je določilo, da se izvrši justifikacija v ponedeljek 26. marca ob 7. zjutraj.

Zadnjikrat pred svojimi sodniki.

V nedeljo ob 1/2 10. dopoldne se je zbral v porotni dvorani sodni dvor, da sporoči obsojencu izvršitev smrtnih obsodbe. Navzoči so bili državni svetnik Guzelj v zastopstvu predsednika dv. sv. dr. Toplaka, sodni svetnik dr. Pihler in Lenart, asistent Juhart kot zapisnikar, namestnik drž. pravdnika dr. Zorjan, zagovornik obsojenca dr. Škapin, ter sodni zdravnik dr. Zorjan.

Na ukaz predsednika so štirje orožniki z nasajenimi bajoneti pripeljali v dvorano Andreja Lichtenwallnerja. Predsednik sodnega dvora mu je predložil še enkrat smrtno obsodbo ter mu sporočil, da ni pomilostjen in da se bo smrtna obsodba izvršila drugi dan v ponedeljek ob 7. zjutraj. Andrej Lichtenwallner ni spregovoril niti besede. Le na vratu so se napele žile in mislice v obrazu so pričele krčevito drgetati... Obsojenec se je molče priklonil sodnikom ter se hotel obrniti. Naslednji je zapazil med navzočimi člani mariborskega okrožnega sodišča nadsvetnika Stergarja. Blisk spoznanja je šinil preko njegovih lic, okoli ustnice je zaigrala nova, skoraj blaga poteza, oči so mu postale kakor vlažne. Lichtenwallner se je nadsvetniku Stergarju globoko in pomembno priklonil. Vsi so razumeli pomen tega poklona.

Pred sedmimi leti.

Bilo je skoraj natančno pred 7. leti. Takrat je stal Lichtenwallner pred mariborskim izrednim sodiščem (leta 1915, v vojnem času) obtožen hudodelstva umora. Obsojen je bil radi uboja na pet let. Po izrečenju sodbi je takratni njegov sodnik, nadsvetnik Stergar, kakor bi bil vedel, da bo Lichtenwallner nadaljeval svojo strašno pot, dvignil roko in dejal: «Dobil si samo pet let. Bojim se, da končaš še na vešalih.» Bile so proroške besede in Lichtenwallner se jih je dobro spomnil. Mirno je obsojenec v spremstvu orožnikov zapustil dvorano. Prepeljali so ga v celico, v kateri je čakal na svojo zadnjo uro.

Zadnji poskus zagovornika.

Lichtenwallner se je pred sodiščem branil na vse mogoče načine, ter je pred obsodbo in tudi pozneje opetoval

no simuliral, da duševno ni popolnoma zdrav. Njegov zagovornik dr. Škapin je še v zadnjem hipu poskušal doseči odložitev justifikacije. V soboto je vložil pri sodišču protest proti usmrtni, češ, da je Lichtenwallner slaboumen. Sodni dvor je njegov predlog za odložitev usmrtnice zavrnil in tudi pritožbi proti temu sklepu odklonil odločilno moč, čemur je telefoničnim potom tudi pritrldil višje deželno sodišče v Ljubljani. Dasiravno kazenskoppravni red predpisuje, da se mora izvršiti justifikacija v slučaju nepomilostjenja brez odloga in brez ozira na kake predloge, je sodni dvor vendar še dal v nedeljo popoldne Lichtenwallnerja po dveh zdravniških ponovno preiskati. Obsojenec, ki preje že več tednov ni spregovoril, je po naznanilu smrtnih obsodbe spremenil svojo taktiko. Ko sta prišla k njemu zdravnika dr. Zorjan in dr. Zakrajšek v spremstvu zagovornika, je mož zopet spregovoril in govoril potem do smrti. Zdravnikoma in zagovorniku je izjavil, da je že obračunal s samim seboj in vé, da mu je usojeno, končati na vislicah, kar pa ga baže niti malo ne razburja. Zdravnika sta jvila sodnemu dvoru, da je obsojenec normalen.

Zadnji večer in zadnja noč.

Ves popoldan je bil obsojenec miren. Proti večeru ga je obiskal duhovnik, frančiškan, da ga tolaži. Morilec je vsako duhovno tolažbo odklonil, češ, z Bogom sem se že sam spravil in ne potrebujem nikogar. Ko so ga vprašali, ali ima še kako željo, je izjavil, da nobene. Tudi je odklonil, da bi obvestil njegove sorodnike, češ, nočem videti nikogar. Za večerjo so mu prinesli zrezek, potico in vino. Spočetka ni hotel nič zaužiti in šele na prigovarjanje nadsvetnika Stergarja je vzel malenkost, češ: «Vam na ljubo, da ne boste ravno zastojni nosili.» Ponoči je precej spal. Proti jutru se je dolgo nemirno premetaval, hodil po celici, zopet nekaj časa sedel in le tu pa tam je spregovoril besedico. Ko so mu ponudili zajutrek, je odklonil. Ze zgodaj je prišel k njemu zastopnik zagovornika dr. Snuderl, da ga povpraša po zadnjih njegovih željah in naročilih. «Nimam ničesar naročati.» Ponovno je tudi odklonil duhovnika, ki pa je navzile temu vztrajal pri njem.

Tik pred 7. uro je došlo sporočilo, da je čas. Lichtenwallner je mirno vstal in odšel na morišče.

Na morišču.

Na dvorišču okrožnega sodišča se je zbralo nekaj občinstva, ki je bilo pripuščeno. Blizu zidu je stal debel steber z železno kljuko na vrhu in z majhnimi stopnicami spredaj in zadaj. Točno ob 7. uri so stopili na dvorišče sodniki v svojih talarjih, državni pravdnik dr. Hojnik in sodni zdravnik dr. Zorjan. Čez par minut so se odprla široka vrata jetišnice, odkoder so prišli zastopnik zagovornika dr. Snuderl, frančiškan in gologlavi Lichtenwallner z zvezanimi rokami v spremstvu štirih orožnikov.

Obsojenec je mirno korakal proti vislicam, za katerimi je stal krvnik s svojim pomočnikom. Ob stopnicah je Lichtenwallner trenutek obstal. Obrnil se je proti dvorišču in s stoječimi mirom gledal preko občinstva, tja nekam v daljino. Stopil je nato po stopnicah ob steber. In že je z druge strani rabelj spretno mu ovil vrv okoli vratu, pritrldil jo čez kavelj, pomočnik je dvignil Lichtenwallnerja, smrtnobled obraz obsojenca se je zalil s krvjo, slišati je bilo trenutek lahno hropenje... Krvnikova roka je segla za tilnik... Trenutek nato je rabelj pokrtil obraz obešenega z belim prtjom. Telo je še nekaj časa drgetalo. Preteklo je nekaj minut. Krvnik je stopil pred predsednika sodnega dvora ter javil, da je obsodba izvršena...

Sodni zdravnik je konstatiral, da je nastopila smrt.

Sodni uslužbenci so razdelili smrtno sodbu s kratkim popisom obešenčevih hudodelstev. Počasi se je razhajalo občinstvo.

Truplo so kmalu nato sneli z vislice ter ga prepeljali v mrtvašnico, kjer je bilo obducirano. Nocoj so pokopali Lichtenwallnerja na pobeškem pokopališču...

Od zločina do zločina

Lichtenwallnerjevo življenje nam nudi žalostno sliko človeka, ki se je približal zverini. Rojen je bil leta 1871. v Jastrebiču, pristojen na Kog pri Središču, kjer je izvrševal čevljarsko obrt, katere se je izučil v Zagrebu. Bil je od nekdaj surov nasilnež. Svojo prvo ženo Ežo je mučil in trpinčil na vse mogoče načine. Grozil ji je celo s smrtjo, tako da je bil že leta 1911. radi nevarne grožnje proti svoji ženi obsojen na 3 mesece težke ječe. Marca meseca 1920. je bil njegov nesrečni zakon sodno ločen, kakor se je Lichtenwallner preselil k neki priljeznici.

Prvi umor.

Lichtenwallner je bil mnenja, da huj-skajo viničarji Pintarič ljudi proti njemu in lih je zato na velikonočni ponde-

ljek 1915. zvečer kratkoma počakal s puško na cesti ter streljal na nje iz neposredne bližine, tako da je bil Jožef Pintarič smrtno zadet. Ljudmila težko ranjena in zadeta tudi Marija. Radi tega je bil Lichtenwallner obtožen hudodelstva dovršenega in poskušane umora. Toda izjemno sodišče v Mariboru, ki je med vojno poslovalo mesto porote, ga je obsodilo samo radi hudodelstva uboja na 5 let težke ječe. Lichtenwallner se je hotel tedaj že pritožiti proti visoki kazni, njegov lastni zagovornik pa mu je rekel, naj se zahvali sodnikom, da ga niso radi umora obsodili na smrt, nakar je Lichtenwallner kazni sprejel.

Ko je Lichtenwallner sedel v ječi, je začel simulirati slaboumnost, kar je hotel dokazati s tem, da po cele mesece ni spregovoril. Med tem mu je doma umrla žena, sosed pa so s strahom čakali njegove vrnitve. Ko je končno zapustil kaznilnico, si je že po par mesecih polskal drugo ženo v osebi vdove Matilde Zorec, ki je imela iz prvega zakona dva otroka in malo posestvo, katero je očividno mikalo starega ženina Lichtenwallnerja. Čeprav ni imel niti flica premoženja, je vendar izsilil od žene, da ga je vzela na soseso.

Trpinčenje žene.

Matilda Zorec je bila vzorna žena in skrbna gospodinja, katero so vsi hvalili. Le Lichtenwallner je ni mogel trpeti in že po prvih dveh dneh po poroki jo je začel pretepati in naenkrat tudi očitati nezvestobo. Grozil ji je, da jo bo kmalu ubil, rekoč: «Meni je vseeno, danes ali jutri». Ponovno jo je polnogo pretepal in ko je hotela iti na Vseh svetnikov dan 1921. na pokopališče molit, jo je prisilil, da je pokleknila pred njim in molila kes, on pa jo je pri tem tolkel z železnim drogom. Ker uboga žena tega trpinčenja ni mogla več prenašati, je surovega moža ovadila sodišču. Bil je takoj aretiran in obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Ločitev zakona — usodni večer.

Žena je nato vložila tožbo na ločitev zakona, ki jo je tudi dosegla, ko je Lichtenwallner ravno odsližen kazni. Lichtenwallner pa se kljub ločenemu zakonu ni hotel odstraniti iz hiše, in je morala žena poklicati na pomoč sodnega eksekutorja, ki je prišel dne 12. junija. Lichtenwallner pa se je zopet vrnil in nato celi dan hodil krog hiše ter kričal nad ženo, ki je zunaj delala, naj mu da jesti. Žena se je šele zvečer vrnila v hišo. Lichtenwallner je pritekel za njo, jo zgrabil v veži za vrat, vrgel v klet in jo tam tako dolgo na njej kleče davil za vrat, da se ni več branila. Njen 12letni sin je v postelji slišal materino kričanje in je tekel klicat sosedo na pomoč. Sosedje pa so bili pravi lunaki. Tako so se bali suroveža, da si nihče ni upal blizu. Ko se je Lichtenwallner v kleti prepračil, da je žena izdihnila, je šel sam k orožnikom in izjavil: «Konec je, svojo ženo sem zadavil».

Dvakrat pred poroto — mutec.

Lichtenwallner se je radi tega zločina dvakrat zagovarjal pred poroto, kjer je prvič svoje dejanje hladnokrvno priznal. Le njegov zagovornik je bil z ozirom na izredno surovost dejanja mnenja, da Lichtenwallner najbrž ni normalen in so zato prvo porotno razpravo preložili, da sodni psihiatr preišče njegovo duševno stanje. Zdravniki so ga par mesecev opazovali v jetišnici, kjer je skušal Lichtenwallner zopet kazati nenormalnost s tem, da skozi pet tednov ni besede izpregovoril. Ko pa so mu nekega dne prinesli slabo juho, se mu je jezik nenadoma razvezal in je potem nadržal paznika. Govoril je — do porotne razprave. Pred porotniki je zopet izgubil dar govora, kar pa mu ni nič pomagalo. Zdravniki so ga spoznali duševno zdravega, odgovornega za njegovo dejanje, nakar je bil po soglasnem izreku porotnikov v razpravi dne 11. decembra 1922. obsojen na vešala.

Krvnik Mauzner

Rabelj Florijan Mauzner je izvršil justifikacijo v svoji vsakdanji civilni obleki, celo brez rokavic, kot tudi njegov pomočnik. Njegov mojster znani Seifert je pristopal k vislicam vedno v črni salonski suknji in novih rokavicah, katere je potem zavrgel. Seifert živi sedaj v pokoji, novemu krvniku pa baže naša država ne plačuje toliko, da bi si lahko nabavil službene «pripomočke». Mauzner menda ni preveč rahločuten. Po obešenju si niti rok ni umil, ampak jih lepo utaknil v žep in se malo tresel, kar ga je zeblo v borni tanki obleki. Za vsako justifikacijo dobiva krvnik poleg plače in dijet še — 100 Din. Doslej je v Jugoslaviji obešil 5 morilcev, razven danes v Mariboru tudi še v Banjaluki, Travniku, Nevesinju in v Zagrebu Aliagača. Kot Seifertov pomočnik pa je prisostvoval 28 justifikacijam.

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

Miloš Regovec apnenec, Sava-Jesenice nudi več vagonov

APNA.

Sklepa dobate za večje množine po dnevni ceni.

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 5 Din. 3-4 vrstnih nadležnih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanja, naprednice do 20 besedi 5 Din. vrstnih nadležnih 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. Lahko tudi v enkratnem. Na vprašanje se odgovorja le, ako je vprašanje priloženo znanca za odgovor.

Službe

Kontoristinja

z večletno prakso in lepimi izpričevanji, zmožna slovenskega, srbo-hrvaškega in nemškega jezika, želi mesta. Nastop takoj ali kasneje. Naslov pove uprava «Jutra». 1042

Tehnik

z akademsko izobrazbo, sedaj višji tehnični uradnik na vodilnem mestu velike železotovarne v državi, s parletno prakso v fužinarski, livarski in strojni stroki, samostojen, energičen delavec, dober organizator, več tehničnega in kumercialnega vodstva, želi premeniti mesto. Ponudbe pod «Vodja tehnik» na upravo «Jutra». 1049

Službe kot vratar,

nočni čuvaj ali kaj sličnega išče vpočepeni orožniški straž mojster. Službo nastopi takoj. Naslov v upravi «Jutra». 1047

Išče se gospodična,

ki bi poučevala klavir na 4 mn. Pismene ponudbe pod «Z. T. Ljubljana, Ljubartova ulica 12». 1050

Postrežnica,

zanesljiva, se sprejme takoj za pospravljanje sob, zvečer od 6. do 8. ure. E. Radovan, zobni atelje, Gospodarska cesta 94. 1035

Uradnik,

izvešan v korespondenci in knjigovodstvu, išče službo za popoldanske ure. Ponudbe pod «Dejo» na upravnstvo «Jutra». 1034

Kot učenka

v kake trgovini, kjer bi imela oskrbo v hiši, želi vstopiti 16letna deklica z dežele, si ota brez staršev. Čujeje ponudbe pod «Pridna in poštena št. 2210» na upravo «Jutra». 1001

Kupine

Petrolejske vrče

z ali brez zbojev in železne karele kupujemo v vsaki množini, Hrovat & Komp., Ljubljana, Vegova ulica 6. 754

Išče se

pianino ali kratki «Flügel» za takoj. Bokau, Maribor, Loška ulica 6. 1028

Prodaja

Labka kočija, 1046 črna, in ocel je naprodaj. — Poizve se: Dunajska cesta 66.

Palca,

1049a voltje pasme, leto stara, se proda. Poizve se: Japljeva ulica 13.

Otroška posteljica,

dobro ohranjena, je naprodaj. Naslov pri upravi «Jutra». 1010

Prodaja žrebe,

1006 7 mesecev staro, dobro edgojeno, viso o 140 cm, od žreba polkrv. «Furioza». — Žrebe se lahko vidi vsak dan v Benj. Ipavčevi ulici št. 10 v Celju. Prašati je pristati niku kapetana II. kl. Mil. Mil. tnovica. Cena povoljna.

Hmeljski drogi

v večji množini naprodaj. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 54. 1022

Ribe za Veliko noč.

Ivana Florjancič, Ljubljana, Vodnikov trg, ima na razpolo o za praznike črke in karpe. Prodaja na drobno se prične v četrtek dne 29. t. m. Naročila izven Ljubljane se vedno promptno izvršujejo. Cena 25 Din kg. 1020

Stavopla

Zakonski par išče

sobo, 1012 proti dobremu plačilu event. prazno z delno uporabo kuhinje. Naslov «Nada», poste restante Ljubljana I.

Stara gospa,

1007 ki je ves dan odsotna, želi majhno sobo s sestanovsko. Naslov pove uprava «Jutra».

Mebilirano sobo,

eventuelno s hrano, išče mlad, samostojen gospod. Naslov pri upravi «Jutra». 1037

Soba s kuhinjo,

meblirano ali nemeblirano, se išče takoj, najraje v sredini mesta. Plača se dobro. Ponudbe pod «Rabi» na upravo «Jutra». 148

Soba s hrano,

1044 event. brez hrane se odda trem srednješolskim dijakom. Naslov pove uprava «Jutra».

Lokali

Stara, dobro vpeljana gostilna 994 v Sloveniji, na krasnem prostoru, s lepim vrtom, ob glavni cesti in pri postajališču se takoj odda v najem. Svoječasno je bila poleg gostilne velika vinaka

trgovina, ki bi se takoj lahko na novo otvorila. Kleti preovratne, večja količina prama vina in dobro ovijenihi sudov. Potreben kapital pol milijona kron. — Ceneje ponudbe na naravo «Jutra» pod šifro «Ugodno 994».

Lokal

za trgovino z mešanim blagom blizu mesta, v trgu ali na deželi se išče. Naslov pove uprava «Jutra». 1038

Naprednice

Posestvo v bližini mesta 400.000 K;

lepa vila, se lahko takoj vesh, 800.000 in 2.000.000 K;

trgovska hiša, 620.000 K. Realiteta Pisarna «Rapid» Maribor, Gospodarska ulica 28. 1043

Posestvo 1041

v veliki vasi in lepi okolici na Gorenjskem za vsoto 360.000 kron je naprodaj, na katero se plača polovica in polovica «stane okrajšane. Naslov pove uprava «Jutra».

Dopisovanja

Trije mladeniči želijo hitimne korespondence z mladimi gospodičami, in sicer v starosti od 16 do 20 let. Pisma se naj pošiljajo na: «Srečko-Stevo in Ivica», postnoizlože Celje. 974

Dopisovanja 1040

želi dve gospodični uradnici v svrhu kratkotrajne v prvih dneh pomladi z inteligentnimi gospodi. Ponudbe postnoizlože Celje pod «Mir» in Vauda».

Dve tinozemki 1043

mladi, bogati, želi dopisovanja, oziroma znanja z akademsko izobraženimi gospodi ali častniki. V prvi vrsti se ozira na dopis s sliko, katere se vposlati pod «Renée in Manon» na upravo «Jutra».

Mlađa gospodična,

resna, želi znanja s evskim go-podom, najraje uradnikom. Tajnost zajemena. Dopisi s sliko pod «Pomlad 88» na upravo «Jutra». 1036

Pisarna

Kdo posodi

trgovin v posestniku za dobo 1 ali 2 leti 20.000 do 40.000 dinarjev proti zahtevam obrestmi. — Naslov v upravi «Jutra». 1009

Nepraktično in zamudno je — iskanje trgovskih adres —

po raznih adresarjih, ker so dostikrat nepregledni in nepopolni, posebno kar se tiče ulic in strok. Razven tega pa adresarji vsled živahnega povojnega trgovskega gibanja v kratkem času zastarajo, ker jih je nemogoče vedno popravljati in dopolnjevati,

zato

se v slučaju potrebe obrnite na nas, ker imamo naslove vseh trgovcev, tovarn, obrtnikov natančno urejene po strokah, ter za njih pravilnost

vedno jamčimo!

Cene zmerne!

Cene zmerne!

ALOMA COMPANY

anončna in reklamna družba z o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 3.

Naročajte, čitajte in razširjajte dnevnik

JUTRO!